National Library 56253
Gen.Acquisitions Section
Ottawa,Ont.
K1A ON4

Second class mail registration number — 1089.

VABA EESTLANE

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ESTO 80

Nr. 43 (2678) XXIX aastakäik

Neljapäeval, 5. juunil 1980 — Thursday, June 5, 1980

Üksiknumbri hind 45 centi

100.000 põgenikku Kuubalt

Ameeriklastel raskusi põgenike probleemi lahendamisel

WASHINGTON — Kuubalt viimaste nädalate jooksul Ühendriikidesse saabunud põgenike arv on paisunud nüüd 100.000 isikule. Möödunud teisipäeval tõi üks Panama lipu all sõitev kaubalaev Florida lõunatippu Key Westi 847 põgenikku. Laeva olid rentinud 50 Floridas elavat Ameerika kuubalast kellegilt Peter Phillip'ilt, kes ei ole Ühendriikide kodanik ja peatub ainult ajutiselt Miamis. Ühendriikide võimud arreteerisid Phillipi, kuna ta tegutses president Carteri korralduste vastaselt tuues Ühendriikidesse uusi kuuba põgenikke mis presidendi otsuse kohaselt on keelatud.

Näib, et Ühendriigid ei ole võimelised kuuba põgenike voolu kontrollima, kuna Key Westi saabus ka väiksemaid laevu ja paate, mis tõid teisipäevase päeva kestel Ühendriikide randa 2259 põgenikku.

Massiline põgenike vool on tekitanud Ühendriikides suuri probleeme, kuna kasvav tööpuudus ei võimalda uustulnukaid tööle rakendada

ja Ühendriikide valitsus peab hakkama maksma neile ülevalpidamise kulusid.

Põgenikud ise ei ole mitmes laagris rahul praeguse olukorraga. Nii tekkisid Fort Chaffees, Arkansases, kuhu on viidud 19.000 põgenikku, kuubalaste rahutused, millede mahasurumiseks toodi kohale sõjaväe ja miilitsaüksused. Tekkinud kokkupõrgetes said viis kuubalast vigastada.

Ühendriikide Kongressis nõutakse tungivalt põgenike arvu piiramist ja praeguse kaose lõpetamist.

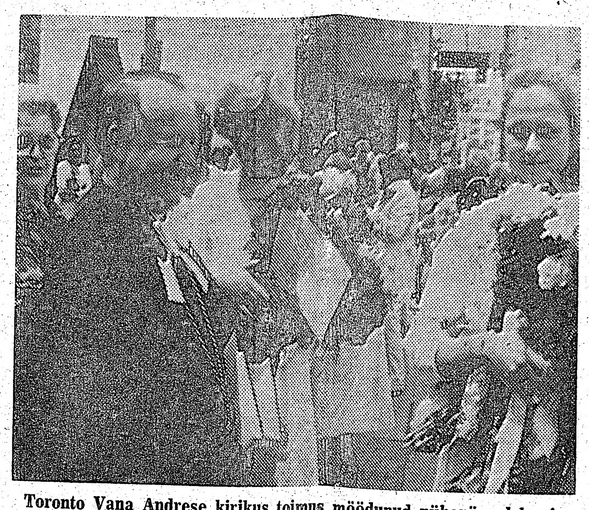

Toronto Vana Andrese kirikus toimus möödunud pühapäeval leerilaste õnnistamine, millest võttis osa kirikutäis rahvast. Pildil on jäädvustatud moment kiriku ees pärast õnnistamis-jumalateenistust. Vasakult: Magda Niitenberg, õp. A. Taul ning leerinoored Anita Helen Niitenberg ja Linda Ann Järve. Foto: E. Liigand

Eestlaste ettevõte tule ohvriks

Kahju hinnatakse 150.000 dollarile

Öösel vastu pühapäeva süttis põlema eestlasele Arved Kodaniporkile kuuluv Victoria Picture Frame ettevõte Toronto eeslinnas Scarboros. Tuleõnnetusel tekkinud kahju hinnatakse 150.000-le dollarile. Järele on jäänud kaubaauto ja mõned suitsenud pildiraamid. Ettevõte oli 15 aastat vana.

Omaniku arvates murdsid vargad aknast sisse, viies kaasa kontorimasinaid, tööriistu ja käibekassa. Arvatavasti kuriteo jälgede varjamiseks süütasid sissetungijad tööstuse, kuna tuldvõtvat puualkoholi oli näiliselt põrandale valatud ja siis süüdatud, jättes tühja nõu põrandale.

Scarboro tuletõrjeülem ütles, et tuli levis väga kiiresti kuivas pildiraamide materjalides ja pakkimisvahendeis ja oli juba kaugele levinud, kui tuletõrje pärast kella 2 öösel õnnetuskohale jõudis.

Tugev suits tegi kustutamistöö eriti raskeks. Tööstusse on ka mitu korda varem sisse murtud, kuid siis on alati lepitud käibekassaga.

Kohale kutsuti ka omanik, kes kohale ruttas ja vaatas pealt, kuidas tuletõrjujad viis tundi töötasid tulele piiri panemiseks.

Ettevõte sai just hiljuti suurema saadetise raamimisliistu, et olla varustatud sellega suviseks perioodiks, mil tööstused puhkuste tõttu seisavad. Ettevõttes on vaheldumisi tööperioodidel töötanud 15—20 töölist.

Arved Kodanipork alustas oma ettevõtet kahe kaaslasega kellest igaüks pani aluskapitaliks väikse summa ja tööga alustati kodu keldriruumis.

Aastatega kasvas ettevõte suuremaks, võeti kord-korralt suuremad ruumid, kuna nüüd tuleb omanikel jälle algusest peale hakata. Kodanipork loodab avada oma raamimisettevõte uutes ruumides.

Lääne-Berliin külma sõja ohus

Pinev rahvusvaheline olukord tekitab probleeme

BERLIIN — Kui lääne ja ida vahekorrad Afganistani invasiooni puhul jälle külmenema hakkasid tuletas Moskva saadik Ida-Berliinis Pjotr Abrassimov meelde, et vahekordade halvenemine võib tekitada ida survet Lääne-Berliinile.

Esialgu pole seda veel märgata. Lääne-Berliinis elatakse optimistlikult. 1979 hakkas linnaelanike arv, mis oli 14 aasta jooksul ainult vähenenud, tõusma. See oli langenud 2,1 miljonilt 1,9 miljonile. Üle 65-aastaste elanike osa oli 23% (Lääne-Saksamaal 15%).

1977 hakkas uus energiline linnapea Dietrich Stobbe selle nähtuse vastu võitlema.

Tal õnnestus odavate maksude lubamisega ja teiste vahenditega saada Lääne-Berliini uuteks tööstusteks investeerima maailmafirmasid, nagu Siemens, Telefunken, BMW, Philip Morris ja Gillette.

Ka Ford kavatseb paigutada Lääne-Berliini tehaseid.

Et sellega seoses võtta vastu väärikalt külalisi, on Lääne-Berliinis ehitatud konverentsikeskus, mille sakslased ise on ristinud „Das Superding". Lääne-Berliini kultuurielu õilmitseb. Linnas on seitse esmaklassilist orkestrit, mitu teatrit, seal on peetud 30-ndat korda rahvusvahelist filmifestivali. Vabaõhuspordi harrastajatele pakub Lääne-Berliini ümbrus (kogu ala on u. 150 ruutkilomeetrit suur) kiilaldaselt võimalusi. On võimalik purjetada ja supelda, isegi küttida metssigu.

Lääne-Berliinil on kanda suured kulud. See hoiab korras autoteed Lääne-Saksamaale ja ehitab uut autoteed Hamburgi.

Idasakslased pressivad Lääne-Berliinilt suuri summasid kanalite ja raudteede jaoks, mis ühendavad linna välismaailmaga.

Berliini müür on 18 aastat vanaks saanud ja on 45 km pikk. Suurem osa läänеberliinlastest on sellega harjunud. Laste meelest on müür alati olemas olnud. Põgenemine üle müüri on praegu tegelikult võimatu. Selle asemel „ostetakse" kinnivõetud põgenedakatsujaid ja teisi poliitilisi vange Lääne-Saksamaa poolt. Tavaline inimene maksab u. 40.000 dollarit, teadlane näiteks 115.000. dollarit

Lääne-Berliini puutumatuse „garanteerivad" 13.000 ameerika, inglise ja prantsuse sõjaväelast.

Nad teavad, et nad ei suuda linna rünnaku eest kaitsta, aga nad võivad kutsuda abi.

Linnal on plaanid õhusilla jaoks, mis läheb käiku vajaduse korral 48 tunni jooksul.

Lääne-Berliinis ollakse harjunud nii elama, et tuleviku kohta midagi teada pole. Nii on elatud juba 32 aastat.

„VABA EESTLANE"
on valvel eestlaskonna üldhuvide eest!

Endine kohtuminister pakub ennast pantvangiks

Ramsey Clark Teheranis ameerika-vastasel konverentsil

TEHERAN — Vaatamata sellele, et Ühendriikide president keelustas ameeriklastele ajutiselt Iraani külastamise, saabus Teheranis organiseeritud rahvusvahelisele Ühendriikide süüdi- ja hukkamõistmise konverentsile Ühendriikide endine kohtuminister Ramsey Clark, kes on üldiselt tuntud oma pahempoolsete vaadete tõttu. Clarkiga koos saabus Teherani 9-liikmeline ameeriklaste delegatsioon. Ramsey Clark pidas konverentsil kõne ja pakkus ennast pantvangiks 53 vangistatud saatkonnaametniku asemel.

Clark oma kõnes mõistis hukka Ühendriikide sõjaväelise pantvangide päästeaktsiooni, mis teatavasti ebaõnnestus. Ta ütles, et see aktsioon kujutas endast seadusevastast sõjaväelist operatsiooni, mis rikkus Iraani territoriaalseid õigusi.

Kõneleja pidas vajalikuks ülistada ka Iraani revolutsiooni, nimetades seda „sajandite imeks".

Clark, kes oli Ühendriikide kohtuminister president Johansoni valitsuses, kritiseeris eriti ägedalt Ühendriikide toetust shahhile ja nõudis rahvusvahelise kohtu rakendamist shahhi kuritegude arutamiseks.

Kanadalastele valmistas Teheranis ebameeldiva üllatuse Toronto advokaat Michael Smith, kes esindas Teherani konverentsil Kanada töölisparteid, mis on kattenimeks ühele siinsele kommunistide grupile.

Smith mainis, et Kanada saadiku tegevus Ühendriikide saatkonnaametnike päästmiseks kujutab endast „häbiplekki" Kanadale,

kuna sellest võib järeldada, et Kanada saatkond töötas tihedalt koos Ühendriikide Luure Keskagentuuriga. Kanadast on saabunud peale Smithi konverentsile veel kaks isikut — Ellen Lipsius Torontost ja Claire Demers Montrealist.

Sõjaolukord Jordani jõe läänekaldal

Kaks araabia linnapead kaotasid pommirünnakutega jalad

JERUUSALEMM — Jordani jõe läänekalda aladel, mis kuuluvad Iisraeli okupatsiooni alla, on muutunud olukord väga pinevaks pärast seda kui kaks läänekalda piirkonna linnapead said nende autodesse paigutatud pommide tõttu raskeid vigastusi ja kolmas linnapea pääses õnnekombel vigastuseta. Kõik kolm linnapead on tuntud energiliste araablaste õiguste eest võitlejatena. Arvatakse, et plahvatused organiseeris grupp äärmiselt sõjakaid juute.

Esmaspäeval toimunud pommiatentaatide tulemusena sai kõige raskemaid vigastusi Nabluse linnapea Bassam Shaka, kes kaotas mõlemad jalad. Pomm plahvatas Shaka autos kui see hommikul mootorit startis, et tööle sõita. Ühe jala kaotas Ramallah'i linnapea Kharim Khalaf.

Pomm oli paigutatud ka El-Biera linnapea autosse, kuid iisraeli politseivõimud jõudsid õigel ajal jaole ning pomm vigastas plahvatusel ühe politsei pommieksperdi silmi.

Olukord on seda pinevam, et kõik kolm linnapead on energilised araablaste õiguste eest võitlejad, kes eriti atakeerivad iisraeli asunduste rajamist Jordani jõe läänekaldale. Arvatakse, et pommid paigutasid autodesse ekstremistlikud iisraeli grupid, kes pooldavad juudi asunduste laiendamist läänekaldal.

Pommirünnakud olid ilmselt mõeldud tasumisaktsioonina palestiinlaste rünnakule, mille ohvriks langesid kuu aega tagasi kuus iisraeli asunikku läänekaldal.

Juudi ekstremistide üheks ägedamaks juhiks on rabi Meir Kahane, kes saabus Iisraeli Ühendriikidest. Iisraeli endine kaitseminister Weizman pidas Kahane't nii ohtlikuks, et ta laskis ta arreteerida ja kolm kuud ilma kohtuotsuseta vanglas viibida.

Kahane mainis ühel pressikonverentsil, et Iisraeli valitsus peaks moodustama juutide terroristide grupi, kes pommide ja granaatidega tapavad araablasi ja sunnivad nad Jordani läänekaldalt ja Gaza kitsuselt lahkuma.

Carteri võit Kennedy üle

LOS ANGELES — Ühendriikide president Carter, kes kandideerib demokraatliku partei kandidaadina käesoleval aastal uuesti Valgesse Majja, sai teisipäeval mitmes osariigis toimunud eelvalimistel nii palju hääli, et tal on enamus partei konverentsil kindlustatud ja ta valitakse kõigi eelduste kohaselt demokraatide partei presidendikandidaadiks. Senaator Kennedy saavutas Kalifornia ja New Jersey osariikides toimunud eelvalimistel napi võidu Carteri üle kuid sellest võidust ei piisa kaugeltki Carteri suure edumaa tasa tegemiseks. Senaator mainis, et ta ei loobu kandidatuurist ja jatkab võitlust Carteri löömiseks ka veel partei konverentsil.

Ägedad võitlused Afganistanis

PESHAWAR — Afganistani idaosas asuvas Kunari provintsis tekkis partisanide ja vene okupatsioonivägede vahel suurem lahing, mille kestel venelased rakendasid võitlusesse helikopterid ja pommilennukid. Ägedaid võitlusi on arenenud ka Afganistani teistes piirkondades, kus venelastel on olnud tunduvaid kaotusi. N. Liidu ajalehtede andmeil on punaarmee vallutanud mitu partisanide suuremat tugipunkti ning saanud saagiks relvi, laskemoona ja muud varustust. Võitluste tulemusena on viimasel ajal ka põgenike vool Afganistanist Pakistani suurenenud. Nii on viimase nelja päeva jooksul Pakistani saabunud 1000 põgenike perekonda.

RUTT TULVING
„ORIGINAAL-TRÜKIS"
Loeng valguspiltidega tänapäeva graafikast
esmasp., 16. juunil kell 7.30 õ. Tartu College'is
EESTI KUNSTIDE KESKUS

Neljapäeval, 12. juunil kell 8 õ. Brockton High School'i auditooriumis, 90 Awde Ave. (1 blokk lõuna pool Bloor St. W. — Dufferin'i)
KÜÜDITAMISE MÄLESTAMISE
KONTSERT-AKTUS
Kõneleb Venemaalt välja pääsenud poliitiline vang VICTOR HERMAN ☆ Kontsertosas esineb bariton AVO KITTASK, klaverisaade JAAK KIVIK'ult ☆ Laulavad läti ja leedu koorid
KUTSUME KÕIKI KAASMAALASI AUSTAMA MEIE KÜÜDITATUD KAASMAALASTE MÄLESTUST
Eestlaste Kesknõukogu Kanadas

Laupäeval, 28. juunil SEEDRIORUL „SUVIHARI 1980"

SEEDRIORU TÄHISTAB 25. A. JUUBELIT

Kell 5 p.l. mälestussamba väljakul KONTSERTAKTUS ja VÕIDUTULI

Palvus: piiskop KARL RAUDSEPP ● Kõne: Dr. KARL AUN
Võidutuli: aupeakonsul I. HEINSOO ● Kontsert: sopran VALVE TALI

Kell 9 õhtul vabaõhuteatris 12. vabaõhuetendus — EESTI RAHVUSTEATER esitab

„NIPERNAADI TEELAHKMEL"

I. MIKIVERI dramatiseering A. Gailiti romaani „Toomas Nipernaadi" ainetel.
Muusika: JÜRI MANDRE ● Vabaõhulavale seade ja lavastus: LYDIA VOHU ●
Muusikajuht: OLAF KOPVILLEM ● Lavakujundus: ELMAR SILM
Kostüümid: AINO TERA ● Valgustus: CARL AARLAHT ● Heli: ARTUR VAART
Osalised: HEINZ RIIVALD (nimiosas), Erika Veskimets, Elna Libe, Leida Järvi, Valve Tali, Oudi Kalm, Endla Komi, Harry Lillioja, Edgar Kink, Erik Kastein, Jaan Kivisild, Heino Halling, Heino Vellner, Jaan Lents, August Tomband j.t. Kaastegevad: Hamiltoni Eesti Segakoori ja „Helletajate" lauljad, Hamiltoni E.R.R. „Kandali" tantsijad, j.t.
Kell 12 (kesköö) Mälestussamba esisel: „Mõtteennul kodumaale" — SALME EKBAUM
Tantsuks: GEORG ILTALI KAPELL

VABADE EESTLASTE NÄDALEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St. Toronto.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $35.—, poolaastas $19.50 ja veerandaastas $10.50, kiirpostiga aastas $56.—, poolaastas $30.50 ja veerandaastas $16.—

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $38.—, poolaastas $21.— ja veerandaastas $11.—. Kiirpostiga USA-s: aastas $61.—, poolaastas $32.50 ja veerandaastas $17.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $72.—, poolaastas $36.— ja veerandaastas $19.—.

Aadressi muudatus 50 c. — Üksiknumbri hind 45 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto Ont. M6J 2H2

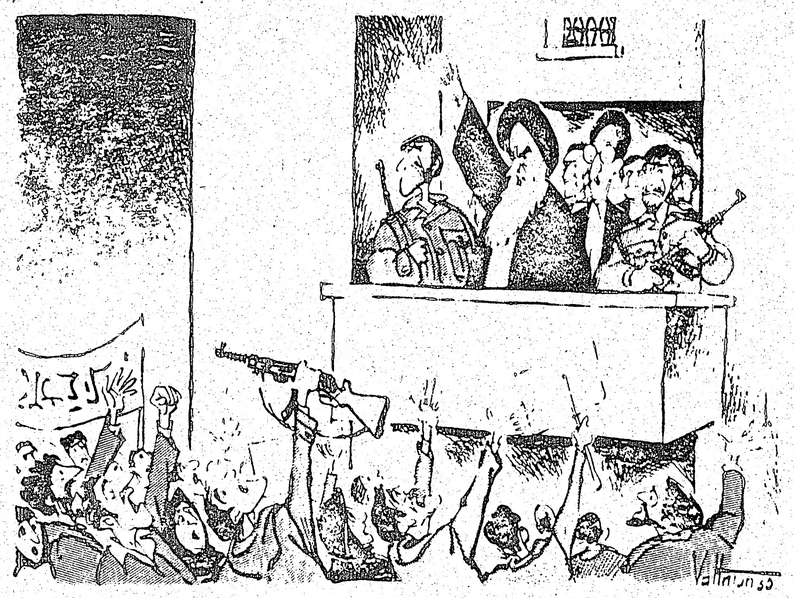

„See on suur õnn, et Jaapan ei taha enam meie õli — nüüd jatkub seda meile endile senisest rohkem."

Kommentaarid

Iraanlased ei tunne oma suurest revolutsioonist ilmselt enam mingit rõõmu. Need päevad on möödunud kus kümned tuhanded mehed ja naised marssisid mööda Teherani tänavaid rusikaid vibutades ja Ühendriikide ning troonilt tõugatud shahhi metsiku kisaga sarjates. Elu on näidanud, et tänavatel marssimine ei täida kõhtu ning ei too kaupluste riiulitele läänemaiseid tarbeaineid ja kaupasid, milledega iraanlased paljude aastate kestel on harjunud.

Ehkki Iraanis sellest avalikult ei räägita, avaldavad Ühendriikide ja ta liitlaste majanduslikud sanktsioonid Iraani igapäevasele elule silmatorkavat mõju ning olukord muutub iga päevaga üha kitsamaks ja pingelisemaks. Paljud tarbekaubad on kauplustest täielikult otsas, toiduaineid on saada napilt ning üha laienev tööpuudus ähvardab juba igat perekonda. Paljud jõukamad ja majanduslikult paremini situeeritud inimesed elavad vanadest tagavaradest ja omal ajal kogutud rasvast kuid ka needki varud hakkavad praegu olukorra jatkudes lõppema ning üldine kitsikus tõmbab ka nemad oma raudsesse haardesse.

Õli eksport, mis oli Iraani elusooneks ja suuremaks sissetulekuallikaks on langenud omaaegselt 5,6 miljonilt vaadilt 500.000 vaadile päevas. Õli produktsiooni langus on tingitud ühest küljest Iraani põikpäisest ja ülbest välispoliitikast kuid samal ajal ka tööliste passiivsusest ja sabotaazhiaktidest õliväljadel ja õlitööstuses. Majanduselus on suureks probleemiks ka üha kasvava inflatsiooni spiraal, mis on kerkinud 50 protsendile aastas.

Ühendriikide ja teiste läänerriikide sanktsioonide tulemusena üritavad iraani võimud Iraanis esinevate raskuste ameeriklaste kaela veeretamist. On põhjust oletada, et rahva tähelepanu sisemistelt raskustelt kõrvale juhtimiseks lavastatakse ameerika pantvangide vastu ka spiooniprotsess, mille ära hoidmiseks ameeriklastel puuduvad praeguste eelduste ja väljavaadete juures igasugused võimalused. Ning samal ajal hakatakse otsima ka koostööd N. Liiduga ja teiste kommunistlikkude riikidega ehkki Khomeini avalikult kommuniste hukka mõistab ja nende okupatsiooni Afganistanis sarjab. Teherani hotellid on juba tulvil igasugustest kaubanduslikest delegatsionidest, kes tulnud N. Liidust, Rumeeniast, Poolast, Ida-Saksamaalt ja Tshehhoslovakkiast. Sealjuures on muidugi omaette küsimus, mida neil riikidel on Iraanile pakkuda, kuna neil puuduvad tarbekaubad isegi oma elanike jaoks. Iraani praeguse valitsuse kallakut N. Liidu poolele võis märgata ka äsja Pakistanis toimunud islami riikide konverentsil, kus Iraani välisminister Ghotbzadeh mõistis Ühendriigid hukka „relvastatud kallaletungi pärast meie pühale maale".

Ühendriikide abitus oma kodanike vabastamiseks Iraani terroristide küüsist on andnud sealsetele terroristidega koos töötavatele võimudele uut hoogu ja indu oma nõudmistele suurendamiseks ja ameeriklaste pigistamiseks. Võibolla aitab Iraanis üha suurenev sisemine pinge kaasa selle küsimuse lahendamiseks, kuid see võimalus näib olevat praegu veel mägede taga. Vastupidiselt võib isegi karta, et sisemise pinge suurenemine võimaldab kommunistidel oma võimupiire ja mõju laiendada, mis muudab pantvangide olukorra veelgi komplitseeritumaks.

*

Läänerriikide liberaalsed ajalehemehed on hädas. Nad lanseerivad oma ajalehtedesse südantlõhestavaid kirjeldusi, kuidas Lõuna-Korea sõjaväelised diktaatorid rahva püüdlused vabadusele ja inimõiguste printsiipide austamisele maha suruvad ja kuidas nad jõhkralt üliõpilaste ülestõusu Kwangju linnas likvideerisid. Selle mässu mahasurumist peab mõni kirjamees vajalikuks nimetada isegi rahvuslikuks katastroofiks ja süüdistab kõiges selles Lõuna-Koreas praegu võimul oleva sõjaväelastest koosneva nõukogu esimeest kindral Chon Doo Hwan'i.

(Järg lk. 3)

Külm sõda

Miks räägitakse viimasel ajal palju külma sõja uuesti puhkemisest? Miks tõstavad selle küsimuse eriti drastiliselt esile N. Liidu võimud, kelle iseloomustuse kohaselt külma sõja all tuleb mõista sündmuste arengukäiku, mis sammsammult viib vastu maailmapoliitiliste olukordade teravnemisele ja lõpeb lõpuks kuuma sõjaga? Millist perioodi pärast Teist maailmasõda tuleb lugeda külma sõja ajastuks ja mida selle kummaliselt kõlava termini all õieti mõistetakse?

Kui me meenutame Teisele maailmasõjale järgnenud perioodi, siis ei saa unustada, et läänerriigid suhtusid tol ajal maailma tulevikku äärmiselt suure optimismiga ning lootsid, et pärast Hitleri armeede ja Saksamaa löömist läheb kogu maailm ühises ida ja lääne koostöös vastu helgele ja lootusrikkale tulevikule. Need unistused ja lootused osutusi siiski petlikeks, kuna N. Liit hakkas palavlikulisest desarmeerimisest nakatatud ja üha nõrgenevale läänemaailmale peatselt näitama hambaid. Nii tekkis 1947. aastal Kreekas kodusõda, kusjuures pahempoolsed elemendid said tugevat toetust kommunistlikult Jugoslaavialt, 1948. aastal kukutasid venelased Tshehhoslovakkia presidendi Beneshi ja panid tema asemele oma nukuvalitsuse ning sama aasta juunis tuli veelgi suurem shokk kui Moskva blokeeris Lääne-Berliini, asudes selle suurlinna surnuks näljutamisele. Samal perioodil paljastati Ühendriikides terve rida N. Liidu spioone, kelledest kuulsamad ja tuntumad olid aatomispioonid Rosenbergid ja Alger Hiss. See kõik tekitas Ühendriikides kommunismi suhtes peaaegu paanilise meeleolu millest ei olnud nakatatud mitte ainult rahvamassid vaid ka juhtivad riigimehed.

Kuid nagu seda võib konstateerida hilisematel ajajärkudel ja ka praegu, ei olnud Ühendriikide tipppoliitikamehed N. Liidu kavatsuste ja kommunismiohu suhtes ühel arvamisel. Riikliku Julgeolekunõukogude juhtkonna hulgas liikus juba 1949. aastal ringi üks ülimalt salajane ringkiri, milles juhiti tähelepanu N. Liidu agressiivsele poliitikale ja Ühendriikide poolt rakendamisele tulevatele vastuabinõudele. See ringkiri ei saavutanud siiski soovitud mõju, kuna välisministeeriumi hoiak oli märgatavalt mõjutatud poliitilise planeerimise osakonna direktori George F. Kennani ja välisministeeriumi nõuniku Charles E. Bohleni hoiakust. Mõlemad mehed olid töötanud Ühendriikide saadikutena Moskvas, kuid nende arusaamad kommunismi agressiivsest iseloomust olid väga optimistlikud. Nende arvates ei olnud Kremlil üldse sõjalisi kavatsusi ning N. Liitu oli võimalik pidurdada poliitilise ja majandusliku ohjeldamisega. Selle poliitika rakendamisel arvati, et ameeriklastel ei ole vajadust lippude all hoida tugevat sõjaväge ja suurendada oma relvastust.

Kuid see idealistlik uinutamispoliitika sai 1949. aasta lõpul ja 1950. aastal suurte tagasilöökide osaliseks, mis muutis ka Ühendriikide välispoliitilist liini ning kujunes nõudanimetatud külmale sõjale stardipauguks. 1949. aasta augustis sooritasid venelased oma esimese katse aatompommiga ja nad konsolideerisid oma võimu Ida-Euroopas. 1950. aasta jaanuaris lahkusid välisministeeriumis oma mõjukatelt kohtadelt George Kennan ja Charles Bohlen, kes kuni viimase minutini pooldasid „vaikse diplomaatia" poliitikat ja olid rauda vastu relvastusele. Kommunismiohuga tõsiselt arvestaval välisministril Dean Achesonil olid nüüd käed vabad ja ta nimetas Kennani asemele poliitilise planeerimisosakonna direktoriks Paul H. Nitze, kelle arvamised olid diametraalselt vastuolus oma eelkäija arusaamistega. Paul H. Nitze aimas ja ennustas kommunistide agressiivseid kavatsusi ning tema algatusel ja organiseerimisel valmis uus ülimalt salajane Riikliku Julgeolekunõukogu välispoliitiline programm, mis kandis numbrit 68.

Seda dokumenti peetakse külma sõja alguse põhjustajaks. Tegelikult võib seda nimetada Ühendriikide kaitseprogrammiks ja võimalikult suurte jõudude koondamiseks kommunismivastaseks võitluseks. Selles programmis nähti ette Ühendriikide riigikaitse tugevdamist, suuremate sõjaliste toetuste andmist antikommunistlikele riikidele, kõrgemaid makse, psühholoogilise sõja alustamist nõukogude impeeriumi lammutamiseks ja suuremaid jõupingutusi tsiviilkaitseks ja sisemise julgeoleku kindlustamiseks. Lühidalt: Nitze programm nägi ette võitlust kommunismi vastu globaalses ulatuses ning kommunistid ja nendele sümpatiseerivad ringkonnad ristisid selle algatuse „külmaks sõjaks". Programmi kinnitamine ja rakendamine venis siiski kuude kaupa ja alles pärast 1950. aasta suvel alganud Korea sõda sai Nitze kavand endale kõva tuule purjedesse ning aasta lõpul asusid kaitse- ja välisministeeriumid palavlikuliselt Ühendriikide sõjaväe suurendamisele ja uue välispoliitika rakendamisele.

Nõndanimetatud külma sõja algusest on nüüd möödunud 30 aastat. Ajalugu näitab, et tolleaegse programmi nurka heitmine ja selle asendamine n.n. detente ehk pingelõdvenduse poliitikaga on toonud kaasa Ühendriikidele ja kogu vaba maailmale suuri lüüasaamisi ja välispoliitilisi tagasilööke. Ring on täis ja Afganistani sündmused on viinud Ühendriigid ja kogu demokraatliku maailma unistuste maailmast jälle realiteetide maailma, kus oma eksistentsi ja tuleviku huvides peab tõsiselt arvestama n.n. külma sõjaga, mille all tuleb mõista jõulist ja tugevat vastupanu kommunismi ekspansionismile, arvestades isegi sõjalise kokkupõrke võimalusega.

K.A.

„Vaba Eestlane" — vabade eestlaste ajaleht!

Ühendriikide sõjaline tugevus luubi all

„Washington Star'i" juhtkiri nõuab Ühendriikide sõjalise võimsuse tõstmist ja süüdistab president Carterit

WASHINGTON (VE kirjasaatjalt) — „Kas Ameerika Ühendriigid saavad olema küllaldaselt tugevad?" nii kõlas USA pealinna mõjuka päevalehe „Washington Star" erakorralise tähtsusega juhtkirja pealkiri 23. mai numbris. See juhtkiri, mis hõlmab peagu poole leheküljest, kutsub üles kindlustama ja suurendama Ühendriikide sõjalist võimsust selleks, et pääseda ohtlikust olukorrast, mis ähvardavat nii Ameerika Ühendriike kui tervet läänemaailma a. 1980 alanud uuel aastakümnel. Seepärast saigi juhtkirja pealkirja tõlkimisel eesti keelde kasutatud grammatiliselt harvaesinevat tulevikuvormi, andmaks edasi juhtkirja sisu mõtet kõige paremini. Inglise keeles on juhtkirja pealkirjaks „Will the U.S. be strong enough?"

„Washington Star" tungib selles juhtkirjas kõvasti kallale Jimmy Carteri administratsioonile, tehes etteheiteid presidendile, et tema valitsusajal on riigikaitse hooletusse jäetud. Eelmistel presidendivalimistel „Washington Star" toetas Carteri kandidatuuri presidendi kohale. Samal ajal aga kui USA riigikaitse ja sõjaline võimsus on maha käinud, on Nõukogude Liidu sõjaline potentsiaal tugevasti tõusnud.

See viib Ühendriigid ja terve läänemaailma raskesse olukorda alanud uuel aastakümnel.

Ameerika sõjališe võimsuse allakäik peegeldub viimaseaegsetes rahvusvahelistes sündmustes, nenditakse juhtkirjas. Vaevalt, et muidu oleks teostunud ameeriklaste pantvangideks võtmine Iraanis ja nende ikka veel seal kinnipidamine, kusjuures Ühendriigid on võimetud midagi selle vastu ette võtma. Tundes võimutasakaalu kalduvust oma poolele, okupeeris Nõukogude Liit Afganistani ja ei mõtlegi sealt tagasi tõmbuda, vaatamata Washingtoni protestidele ja karistuseks määratud sanktsioonidele.

Nõukogude ähvardus Lähis-Ida õliväljadele muutub järjest tugevamaks ja ohtlikumaks, aga ikka veel ei ole Ühendriikidel ega teistel läänerriikidel mingeid konkreetseid sõjalisi jõude sinna nende kaitseks paigaldatud, välja arvatud Araabia meres ristlev Ühendriikide laevastik, millel pealegi puuduvad sobivad baasid selles piirkonnas, mida laevad saaks tugipunktidena kasutada.

Läbirääkimised Omaani, Somaalia ja Keeniaga laevastikule baaside saamiseks arenevad aeglaselt.

Lääne-Euroopa riigid ei kooskõlasta oma välispoliitikat Washingtoniga. Vaatamata Washingtoni tungivatele soovidele ei ole läänemaailma vastu tugevaid sanktsioone, piirdudes vaid pealiskaudselt kosmeetiliste sammudega USA toetuseks. Välja arvatud Lääne-Saksa ja Norra ei saanud Carteri poolt ette pandud Moskva olümpia boikoteerimine toetust Lääne-Euroopas. Eriti prantsuse president Giscard d'Estaing ajab omaette välispoliitikat Moskvaga, saades Brezhneviga kokku Varssavis, ilma et ta oleks Washingtoni sellest kohtumisest isegi ette informeerinud. Kantsler Schmidt Bonnis on küll ameeriklaste soovidele rohkem vastu tulnud, kuid ta on seda teinud ilma entusiasmita, n.ö. jalgu järel vedades,

andes järjest mõista, et Washingtoni välispoliitika on kõikuv ja ta ei tea kunagi kindel olla, mida Washington ette võtab.

Ka selline Lääne-Euroopa riigijuhtide käitumine pannakse „Washington Star'i" juhtkirjas põhiliselt Ühendriikide sõjalise jõu ja sellest tuleneva mõjuvõimu languse arvele, millist olukorda veelgi halvemaks teeb Carteri kõikuv välispoliitika, millele näib puuduvat sihikindlus.

Tsiteerime: „Sellise ajaloolise tähtsusega võimutasakaalu nihkumise kõige põhilisemad põhjused on sõjalised. Möödunud aastakümnendil kahanes Ühendriikide sõjaliseks otstarbeks tehtud investeeringute osatähtsus rahvuslikus koguproduktis 8,5 protsendilt 5,1 protsendile, vähenedes seega 40 protsendi võrra. Samal ajal on Nõukogude Liit pidevalt tõstnud kulutusi oma relvajõudude ülesehitamiseks. Peagu igas relvajõudude kategoorias, välja arvatud lennukitekandjad ja võibolla aatomiallveelaevad, on Nõukogude Liit kas jõudnud Ühendriikidega samale tasemele, või on Ühendriikides juba mööda läinud."

Loetledes neid sõjalisi ja relvastusprogramme, mida president Carter on oma ametiaja jooksul kas lõpetanud, vähendanud, või üldsegi mitte alustanud, esitatakse, vihjates rahvusvahelisele võimutasakaalu nihkumisele,, juhtkirjas retooriline küsimus: „Kuidas, lubage küsida, oleme meie lubanud sellisel olukorral üldse tekkida?"

Heites mureliku pilgu kaheksakümnendatele aastatele öeldakse „Washington Stari" juhtkirjas:

„Kui 1980-ndad aastaa jõuavad oma keskpaika ja teise poolde, siis eksisteerib ainult üks tähtis küsimus: kas Ameerika Ühendriigid on sõjaliselt veel küllalt tugevad selleks, et kasutada oma mõjuvõimu rahu ja stabiilsuse heaks rahutuks muutunud maailmas?

Või annab Teise maailmasõja järgne Pax Americana maad Nõukogude Liidu sõjalisele impeeriumile, milline tähendaks põhilisi nihkumisi võimutasakaalus vabaduse ja mittevabaduse vahel?

See on see tähtis probleem, millele Kongress peab esmajoones tähelepanu pöörama, siis kui järgmisel nädalal riigieelarvet arutama hakatakse. Kõik muud küsimused, olgugi need nii olulised kui nad ka on, omavad selle kõrval vaid teisejärgulist tähtsust".

Juhtkirjas väljendatud mõtted ilmestavad seda pööret, mis on viimase poole aasta jooksul tekkinud Ühendriikide avalikus arvamuses. Sest veel aasta-kaks tagasi kurtsid mõlemad pealinna suured ajalehed, „Washington Post" ja „Washington Star", et liiga palju raha kulutatakse relvastusprogrammidele ning mitte küllalt ei anta sotsiaalprogrammidele. Avaldati arvamust, et ega Ameerika Ühendriigid ei saa mängida maailma politsei osa ja ei tohigi moraalselt seda teha.

Selles valguses näivad ajalehe etteheited president Carterile ülekohtustena, sest ameerika massmeediad olid päri Carteri sammudega ning ei näinud kuigi palju kurja selles, kui Ühendriigid rahvusvahelises võimuheitluses käitusid väga tagasihoidlikult.

Nüüdseks näib aga see Vietnami sõja järgne pohmelus olevat möödumas ja Ühendrikides nõutakse jällegi riigi sõjaliste musklite suuremaks paisutamist ja sellest tuleneva jõu projekteerimist rahvusvahelisse poliitikasse.

Shveitsi ajaleht:

Olümpia-idee surnud

BONN (EPL) — Sellest aspektist vaadelduna kommenteerib shveitsi ajaleht „Basler Zeitung" olümpiamängude boikoteerimist Moskvas. Kommentaaris märgitakse muu hulgas:

Boikott ei või ja? Jättes arvesse võtmata selle relva nüridust ... näib see küsimus olevat sekundaarse tähendusega. Kas Moskva või Lake Placid või Mexico City või kusagil mujal — erinevused on ainult graduaalsed.

Berliin 1936 ja Moskva 1980 moodustavad ainult eredad näited olümpiaidee reetmise kohta.

Üks juba ammu sooritatud reetmine, mida sajad tuhanded sportlased, rääkimata funktsionäridest ja rahvuslike olümpiakomiteede liikmetest, ei taha nähtavasti tajuda. Kui nüüd Moskva näide — boikotiga või ilma — peaks kutsuma esile tunnetuse, et olümpiamängud pole enam kohane, kuna nad on äraelanud ja kuna poliitika on nad nurja ajanud, siis oleks juba palju võidetud.

Peale selle võiks olümpia „ärri" paigutatud miljardeid paremaks otstarbeks käsutada.

Pärast seda kui olümpiatõotus on muutunud valevandeks, on olümpiamängud oma eksistentsiõiguse kaotanud. Mitte boikott, vaid moraalne põlustus spordi ebaaususe vastu peaks olümpiast vaimustatud sportlasi mõjutama eemale jäämiseks Moskva mängudest ning neid mõistusele tooma, et olümpia idee on surnud."

EPL/EKK

VALVEARST NÄDALALÕPUL

7. ja 8. juunil dr. T. Sauks, tel. 461-0912.

14. ja 15. juunil dr. A. Peters, tel. 243-0700.

ARSTID

LEO KANN, D.C.
DOCTOR OF CHIROPRACTIC
212 Dinnick Cr.
Tel. 488-0562

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
"INSURANCE"
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Balti Ühu korraldamisel oli suureks abiks Progressiivsete Konservatiivide Parlamendi grupi liider W. Baker, keda näeme tema eestlasist ja lätlasist sõprade keskel. Pildil vasakult EKN president U. Petersoo, pr. Baker, parlamendiliige W. Baker, üks lätlane, Balti Liidu esimees T.E. Kronbergs ja Balti Liidu abiesimees L. Leivat. Foto: Vaba Eestlane

Toronto Eesti Ühispank
958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6
Tel. 465-4650 või 465-4659
Ühenduses on jõud
Pank avatud: päeval 10.00 — 3.00 (esmasp. reedeni), õhtul 5.30 — 8.00 (esmasp. ja neljap.)
LAENUD SOODSATEL TINGIMUSTEL KAASMAALASTELE
Informatsiooni saab pangast lahtioleku aegadel.
Kõik uued laenud on laenuvõtja surma puhul kindlustatud kuni $30.000.— ulatuses, jäädava töövõimetuse puhul on kindlustatud kuni $10.000.— ulatuses vastavalt kindlustuste tingimustele.

Olümpiahäigeile osteti välismaalt seepi

Ka Tallinna haiglatest kujundatakse olümpia ajal Potjomkini külad

Et tervishoidlikud olud Eestis on halvad, seda võis hiljuti lugeda kodumaal ilmuvast ajalehest „Sirp ja Vasar". Seoses olümpiaregatiga aga tuleb maailmale näidata sotsialistliku tervishoiu eesrindlikkust, mistõttu on tekkinud imestamapanevaid olukordi.

Tallinnas on kaks haiglat määratud haigestunud olümpiakülalisi nii polikliinikus kui osakondades vastu võtma. Need kaks kohta tuleb Potjomkini stiilis korda sättida: palateisse tuuakse uued voodid koos uute madratsite, tekkide, patjade ja voodilinadega.

Viimaseid pole üldse olnud kuude kaupa kusagilt saada, nagu kõik puuvillane kaup on olnud totaalselt Tallinna riidepoodide lettidelt kadunud.

Palatisse asetatakse ka värvilised televiisorid. Haigete jaoks on välismaalt ostetud 1000 tükki välismaa seepi,

sest vene seep ei kõlba, kuna selle hais jääb igavesti püsima,

millega välismaalased saaksid end vähemalt puhtaks pesta nõukogude mustusest.

Tavalise haige toitlustamine Eesti haiglais peab toimuma nii, et raha ühe haige ühe päevaseks ülevalpidamiseks ei kulutata rohkem kui 1 rubla. Olümpiaga seoses aga kulutatakse välisturisti jaoks päevas vähemalt 9 rubla. See on ühe kilo sealiharulaadi hind „kulinaarkaupluses".

Üks asi ei tulnud vene isandaile siiski meelde: WC-paberit ei ole, ei omade ega väliskülaliste jaoks. Nõukogude patsient on harjunud selleks otstarbeks kasutama „Pravdat".

Haiglate meditsiinipersonali puhkused olümpia ajal on keelatud Tallinnas, kõik peavad kohal olema, et katastroofi puhul ei märgata meditsiini nõrka taset.

Seni on haiglais ja polikliinikuis olnud pidev kampaania alkoholismi, gonorrea ja süüfilise vastu. Seintel on suuri plakateid ja laudadel lendlehti, et inimesed võiksid neid võtta ja lugeda kuidas vältida ja tohterdada haigusi. Kuigi välismaalastele on ettenähtud Tallinnas liikumisel ja elamisel teatud kindlad kohad, mida nende tarbeks eriti kaunistatakse, siiski on antud määrus igast polikliinikust kõrvaldada need plakatid ja lendlehed. Mõni välismaalane võib kogemata astuda sisse valesse polikliinikusse, kus ta võiks neid kampaaniamaterjale näha ja talle võiks siis jääda hoopis „vale pilt" nõukogude elu tegelikkusest. Ta võiks koguni arvata, et N. Liidus on suguhaigusi ja alkoholismi, mida ametlikult ei ole olemaski.

Tallinna sadamas on uus soomlaste poolt ehitatud tollihoone töötanud juba aastapäevad. Sadamast linna viiva tänava äärde ehitati hiljuti ka üht Potjomkini kulissi, mingisugust ehitust, millel on (ja nii see jäävatki) ainult tänavapoolne sein. Akendele riputatakse isegi kardinad ette, aga tegelikult pole selles majas midagi, isegi mitte tagaseina.

Olümpia eel on antud taksojuhtidele uued ülikonnad, arvatakse et liiga varakult, sest venelastest taksojuhid jõuavad need enne pidustusi ja külaliste saabumist juba täis mustata. Seni on Tallinna taksojuhid olnud erariietuses ja paljud nendest on täitsa röövli moodi riides.

Nüüd on riietus neil küll ühtlane, aga autod on sellised, et mujal maadel ei lubata sellistel autodel üldse sõita.

Uute autode andmine ei tule vene isandale pähe, kuna tema arvates on Tallinna taksoautod sõidukõlblikud.

Viimase kuu jooksul on Tallinnas olümpiaehitustel tekkinud kaheksa korda seni selgitamatuks jäänud tulekahjud. Muuhulgas on põlenud uus peapostkontor, milline ei saa valmis olümpia ajaks, uus Olümpiahotell, mida rahva nimetab Kukuruusiks või Maisipeaks ja mis tõesti väliselt meenutab maisipead. Siis tekkis tuli uue televiisoritorni juures. Teised on vähemtuntud kohad,

kuid arvatakse, et need kaheksa tulekahju on mõne püromaani poolt süüdatud või olevat koguni „ameerika agendid" mängus?

Kedagi pole seni tulekahju tekitamisel tabatud.

Peale varem märgitud puuvillase riide on puudus ka toidust. Üks suur toidupood Narva maanteel, hotell Viru lähedal, on koguni ümber muudetud raamatukaupluseks, et väliskülalised aru ei saaks, kui vähe toidupoolist on saadaval. Turist sunnitakse sööma hotellis ja ta ei näegi olukorda väljaspool.

Tallinnas on kohaliku olümpiakomitee esimees Arnold Green, kes vastutab ka olümpiaga seotud tervishoiu eest. Teda peetakse üldiselt ausaks eesti meheks, vaatamata sellele, et ta on kommunist ja olnud kaua ministri kohal. Nüüd tahab venestunud Karl Vaino Moskva toetusel A. Greenist lahti saada. A. Greeni suurim viga olevatki, et on eesti mees ja sellepärast tahetakse teda nüüd kukutada. Eestis käib praegu väga tugev venestamine millest osa elanikkonnast aru ei saagi. On arvamine, et Greenil lastakse olümpiakohustused lõpetada ja siis vahetatakse ta mõne venelase vastu. Ametlikult on Green olnud pikemat aega N. Eesti välisministriks.

Näib, et olümpiaprobleemid on suured just selletõttu, et seniseid propagandavalesid püütakse fassaadidega üle siluda ja välisturistid võiksid tagasi minnes rääkida nõukogude ühiskonna suurest progressist.

Muide Nõukogude Liidu nime kasutamisel on hakatud tarvitama venelaste pidevate nõudmiste tõttu selle uut lühendatud vormi — Nõude Liit.

Kuumus nuhtleb farmereid

DAVID MACDONALD, CANADIAN SCENE'I PREERIAPROVINTSIDE KAASTÖÖLINE

Manitoba pioneerfarmerid, 19. sajandi immigrandid väga erinevaist Euroopa maadest, kannatasid rängalt külmade talvede käes. Samuti valmistas neile peavalu maa, mida oli raske puhastada ja põldudeks muuta. Kogu pika talve värisesid nad oma mudaonnides ja püüdsid külmale vastu panna. Kogu suve töötasid nad varasest päevast hilise õhtuni maa kallal, puhastades seda kividest ja võsast, et pinda valmistada külviks.

Kevade oli suur sündmus, kevade saabumist tähistati pidude ja kokkutulekutega. Kogu pika talve polnud inimesed üksteisega kokku saanud, tihti üle poole aasta, ning kevade saabumisega korraldati lauluõhtuid ja tantsupidusid kohalikes rahvamajades.

Tänavu oli preerirahval äärmiselt leebe talv ja kevade jäi koguni saabumata.

Selle asemele tuli kuum suvi. Linnaelanikud muidugi rõõmustavad ilusate kuumade ilmade üle, kuid farmeritele on see toonud kaasa palju muret. Märtsikuust alates ei ole tilkagi vihma sadanud nendel aladel, kus kasvatatakse vilja. Õhutemperatuur on pidevalt üle 30 kraadi Celsiust ja maapind on muutunud kivikõvaks. Augud, mida farmerid igal kevadel maasse kaevavad ja kuhu kiiresti koguneb vett loomadele joomiseks, on tänavu kuivad.

Jõed on muutunud niredeks ega too niiskust ja vett põldudele.

Kevadise kuumuselaine ajal ei julgenud farmerid vilja maha külvata, kuna tavaliselt järgneb varasele kuumusele tavaline Manitoba öökülm. Kuid kuumuslaine ei andnud järele ja farmerid olid sunnitud külviga alustama. Mida nad aga ei teadnud arvata, oli see, et taevast ei saja maha tilkagi vett. Mitmed farmerid katsetasid oma põldude kastmisega vedades vett kohale kaugetest ojadest ja jõgedest, teised jäid vihma ootama, mis ei saabunud. Kuid üks osa farmereid tegi isegi raha seal halval ajal. Eelmisel sügisel saabus talvekülm varakult ja mitmel pool jäi lõikus ära koristamata.

Nüüd kevadel hakati vilja koristama ning tera polnud lume all põrmugi kannatanud, mis on erakordne nähe.

Kevadine viljakoristamine tõi päris kenakese hulga raha ettevõtlikele farmereile.

Saboteerijate treening

N. Liidus pannakse suurt rõhku langevarjurite eriväeosadele

Endine KGB kapten Aleksei Myagkov on kirjeldanud sabotaazhi treeningut N. Liidus ühes artiklis, mis ilmus briti ajakirjas „Soviet Analyst". Toome selle artikli kokkuvõttes ära.

Nõukogude strateegias omab sabotaazhitegevus vaenlaste liinide taga väga tähtsa koha. Selle jaoks on treenitud palju sõdureid. Tähtsaimal kohal on lennuväe lööküksused, kuhu kuulub 50.000 meest kaheksas diviisis, nende peamisteks strateegilisteks ülesanneteks on:

— Lääne-Euroopa tähtsamate linnade, nagu Bonni ja Brüsseli, okupeerimine.

— NATO, USA ja teiste sõjavägede peakorterite hävitamine või okupeerimine.

— rabot-baaside hävitamine.

— suurte sabotaazh-retkete teostamine vanelaste maa-alal.

Kõik kaheksa diviisi on paigutatud Lääne-Euroopa ja Lõuna-Euroopa piirile.

Kõik üksused on hästi varustatud kõige moodsamate abinõudega ja suurem osa materjalist on võimalik langevarjudega üksköik kus alla lasta.

Samuti on suurem osa meeskonnast langevarjurid.

Langevarjurid koosnevad peamiselt suurtest, tugevatest maapoistest, kes vaevalt on kuulnud läänemaailma olemasolust. Selletõttu peetakse neid poliitiliselt usaldatavaiks.

Neid on kerge veenda lääne ühiskondade vaenulikust loomust.

Langevarjureid treenitakse hoopis kauem ja raskemates olukordades kui teisi nõukogude vägesid. Aga muidugi soodustatakse neid ka kõrgema palgaga ja parema toiduga.

Langevarjurid ei suuda raskemat varustust ühekorraga kaasa võtta. Nende ülesandeks on kiired rünnakud tähtsate tugipunktide vastu. Et kiireid rünnakuid läbi viia, on N. Liidus üles ehitatud mudeleid täies skaalas lääne baasidest. Vahtide asupaigad ja kombed on täpselt välja uuritud. Harjutused toimuvad parimates tingimustes.

Treeringu ajal rõhutatakse langevarjurite eliit-karakterit. Ohvitserid katsuvad luua uhkust noorte meeste hulgas sellega, et neid on valitud langevarjuriteks. Kui noored mehed on uhked oma kuuluvuse üle, on neis kergem leida vastukõla poliitilise propagandale ja luua väeosas parimat võimalikku distsipliini.

Kui N. Liit okupeeris Tshehhoslovakkia, olid langevarjuritel väga tähtis ülesanne.

Neile näidati filmides täpselt, kuidas Praha lennuväli välja näeb. Okupatsiooni ajal võtsid nõukogude väeosad kiiresti lennuvälja üle. Selletõttu oli pealinna vallutamine lihtne asi. Lennuväljale saabusid järjest uued üksused, millede abil oli võimalik pealinna täiel määral kontrollida.

Igal pool olid langevarjurid eesotsas. Nad alustasid suuri arreteerimisi, nad viisid Dubceki Moskvasse.

Ka Ungari mässu ajal 1956 olid langevarjurid need väeosad, kes vastupanu võitsid ja aitasid nõukogude käsilase Janos Kadari võimule.

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$35.—	$38.—
Poolaastas	$19.50	$21.—
Veerandaastas	$10.50	$11.—

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$56.—	$61.—
Poolaastas	$30.50	$32.50
Veerandaastas	$16.—	$17.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $72.—, poolaastas $38.—, veerandaastas $19.—

Aadressi muudatus 50 centi. Üksiknumbri hind 45 centi.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:

VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „ ---" ---

19 ... . Tellimise katteks lisan $ ..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi .....

Aadress .....

(Algus lk. 2)

Kommentaarid

Lõuna-Koreas hakkasid liberaalide ja reformide nõudjate hääled kostma eriti lõikvalt kui riigi julgeolekupolitseiülem diktaatorlikult valitsenud endise presidendi Park Chung Hee revolvrilaskudega mõrvas. Park Chung Fee oli rahva poolt valitud president kuid ta valitses arvestades Lõuna-Korea delikaatset olukorda põhjast ähvardava kommunismiohu tõttu karmi käega, rakendades sageli kitsendusi ja korraldusi, mis vabadusi taga ajavatele ringkondadele ei meeldinud. Tema järglane kindral Chon Doo Hwan on valitsenud samade printsiipide järele ning on mitmel pool rakendanud sõjaseisukorra ja kitsendanud isikuvabadusi, et pidurdada kommunistlike agentide poolt üleskihutatud radikaal-liberaalseid ringkondi ja eriti ülikoolinoori, kellede hulgas pahempolsetel elementidel on kõige suurem menu.

Kui radikaalsed üliõpilased ja pahempoolsed elemendid äsja Lõuna-Korea lõunaosas 800.000 elanikuga Kwangju linna üle võtsid, vallutades linnavalitsuse ja provintsivalitsuse hooned ning põletades maha ühe televisioonisaatejaama, siis leidis Lõuna-Korea sõjaväeline valitsus, et siidikinnastega tegutsemisel on lõpp. Kui üliõpilased ja nende kaaslased vastavale ultimaatumile relvi maha ei pannud vallutasid sõjaväeosad kiire rünnakuga mässajate valduses olevad hooned ja ülestõus oli likvideeritud.

Ehkki läänеriikide ajakirjanduses sellest vaikselt mööda minnakse, on Lõuna-Korea mässud, demonstratsioonid ja ülestõusud ilmselt kommunistide poolt ässitatud ja inspireeritud, kuna Kwangju linnas hakati mässuliste võimutsemise ajal juba moodustama „kodaniku komiteesid". Huvitaval kombel on ka Ühendriikide valitsus pidevalt Lõuna-Korea sõjaväelisele valitsusele nõu andnud tegutseda ülestõusude ja mässude mahasurumisel tagasihoidlikult ja mõõdukaid vahendeid rakendades. Washingtonis ei ole nähtavasti vaatamata paljudele vahejuhtumitele ikka veel selge, et kommunismi vastu on võimalik edukalt võidelda ainult samade karmide vahenditega, mida nad ise kõikjal rakendavad.

AMI

(Järg lk. 3)

LAHKUS MEIE ARMAS MEHEVEND JA ONU

KAUGESÕIDUKAPTEN

MIHKEL A. SUURMAN

Sündinud 11. oktoobril 1891 Loksal, Harjumaal
Surnud 17. mail 1980 Santa Barbaras, Calif.

Kurbuses leinavad

vennanaine MARIA
vennapoeg SIGI koos abikaasa INTA'ga
ja laste LEMBIT ja LINDA'ga

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 115. aastz teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON
FUNERAL HOMES LTD.
T. L. MORRISON — Funeral Director
467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1498

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS
362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8
Tel. 466-1951 või 466-1502
Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
Kunstkäsitöid kinkideks: ehted, merevaik, nahktööd, puunikerdused, keraamika.
Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

Tänuavaldus

Meie südamlik tänu kõigile, kes meie kalli abikaasa, isa, vanaisa ja sugulase

GEORG VERRET'i

lahkumise puhul teda jumalaga jätma tulid, tema viimset puhkepaika lilledega kaunistasid ja meid südamlike kaastundeavaldustega isiklikult, ajalehtedes ja kirjalikult lohutasid.

Palju tänu korp! Rotaliale lahke abi eest!

LEINAJA ABIKAASA PEREGA

EESTI SIHTKAPITAL KANADAS

Annetused ja testamendipärandused on tulumaksuvabad. Annetaja soovid täidetakse.

958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

KIRIKUD

TORONTO EESTI ADVENTKOGUDUS
Christuskirches,
804 Broadview Avenue
691-2848

Laupäeval, 7. juunil kell 9.30 hommikul PIIBLIKLASS. JUMALATEENISTUS kell 11 e.l. Kõik teretulnud!

ESIMENE EESTI EV. LUTH. KOGUDUS HAMILTONIS
Kirik: 18 Victoria Ave. S. Hamilton, Ont. L8N 2S6
Õpetaja T. Nõmmik,
3 Mapleside Ave. Hamilton Ont. L8P 3Y4, tel. 527-0410.

Pühap., 8. juunil kell 4 p.l. JUMALATEENISTUS.

Neljap., 12. juunil kell 7 õ. KÜÜDITATUTE MÄLESTUS-JUMALATEENISTUS, jutlustab piiskop Karl Raudsepp.

ÕPETAJA KÕNETUNNID igal esmaspäeval kell 6:00—8.00 õhtul kiriklas, 3 Mapleside ave., Hamilton.

Leerilapsed Vana Andrese kirikus, 1. juunil. I rida, vasakult: Mai Kuusik, organist Jaak Kivik, õpetaja Andres Taul, lauluõpetaja Marta Kivik, Linda Ann Järve, Nora Caroline Seidelbach. II rida: Roy William Tensuda, Peeter Toomas Saar, Eric Edward Kubu, Helga Ungurs, Anita Helen Niitenberg, Margus Robert Soolep, Roland Paul Perreault. Foto: E. Liigand

Leerinoored Sault Ste. Maries

Kilde teraselinna eestlaste elust

SAULT STE. MARIE (VE) — Pühapäev, 18. mai, oli Sault Ste. Marie E.E.L.K. koguduses meeldejäävaks pidupäevaks. Koguduse pere võttis oma rüppe täisõiguslike liikmetena neli noor inimest, keda õnnistas Püha Maarja kirikus piiskop Karl Raudsepp.

Jumalateenistus, milles teenis piiskopi kõrval ka Usuteadusliku Instituudi õpilane Väino Kaldma, algas piduliku rongkäiguga kirikusse koguduse nõukogu ja leerilaste osavõtul. Piiskop oma jutluses käsitles väärnähteid ja kurja ahvatlusi inimese maisel teekonnal hällist hauani, millede keskel õige tee leidmine on ka leeritõotuse andnud noorte igapäevaseks ülesandeks. Pikemalt peatus ta õnneliku abielu eelduste kirjeldamisel ja nn. „uuestisünni" fenomeeni alalüüsi juures.

Kuid ka tänapäeval esinev kunstlik ja rusuv loomuliku eluea pikendamine varematel aegadel tuntud loomuliku surmatunni auväärse vastuvõtu taustal leidis piikopi meeldejäävalt selgesõnalise käsitluse.

Väljaspool jutluse raame selgitas piiskop koguduste õpetajate järelkasvu probleeme meie pagulaskirikus ja selle lahendamiseks või leevendamiseks käigus olevat usuteadusliku hariduse andmist instituudi tasapinnal, milles õppija edukus ja sellega ka paigutamine oleneb omast ajast tehtud õppetöö põhjalikkusest, seega huviküllusest kristliku kuulutustöö vastu.

Pärast teenistust võttis piiskop osa leerilaste kodudes toimunud koosolemistest, veetes jutuainetest rikka õhtupooliku ja hilisõhtu sinna kogunenud seltskondades, kes osutusid tänulikkudeks ja tähelepanelikkudeks vestluskaaslasteks harva siia kanti juhtuvale külalisele.

Pidulikule kirikupäevale järgnenud esmaspäeval, mis riikliku puhkepäevana sobis paljudele Eesti Seltsi suvekodusse „Eesti Randa" kogunemispäevaks, kujunes edukaks korrastutalguks suvekodu krundil.

Laupäeval, 31. mail, peeti „Eesti Rannas" seltsi kevadpidu, mis oma kaheosalises kavas sisaldas traditsioonilise kitsasfilmide näitamise ja lõubusa koosviibimise tantsumuusika saatel.

Seltsi esimehe, Ants Lübeki, poolt vändatud filmide kaudu rullus veelkordselt kohalolijate silmade ette möödunud 1979/80. tegevusaasta üritused: võimlejate kevadpeod, Sõdalaste Sõpruspäevad, pensionäride õhtu, „Eesti Ranna" kümnes sünnipäev, seltsi peakoosolekud, mis on ajaloolised uue kodukorra vastuvõtmise mõttes ja ilus ning soliidne E.V. aastapäeva tähistamine.

Filmirullide vahetamisajal kirjeldas EKN-u esindaja V. Kaldma äsja Ottawas Parlamendimäel toimunud Balti Õhtut.

Sault Ste. Marie Eesti Seltsi juhatuses on ametis 1980/81. aastaks: esimehena Ants Lübek, abiesimehena Väino Kaldma, sekretärina Ellen Ott, laekurina Heldur Kiivit, abilaekurina Johannes Paat ja varahoidjana Oskar Siitse.

Selts tegutseb provintsivalitsuse juures registreeritud organisatsioonina uue põhikirja alusel ja uue kodukorra kohaselt. Kinnisvarana omab selts suvekodu nimega „Eesti Rand", mis asub Kanada Ülemjärve lahe, Goulais Bay, põhjapoolsel kaldal.

Koguduse nõukogu esimehena on ametis Arno Ambel, kes on ühtlasi koguduse organistiks, sekretäriks on pr. Lees, laekuriks Erich Männiste ja kirikuvanemaks Oskar Siitse.

Pensionäride Klubi juhib Arthur Maasik, sekretäriks on pr. Treialt ja laekuriks Johannes Wallner.

V.K.

Lea Usin doktoriks

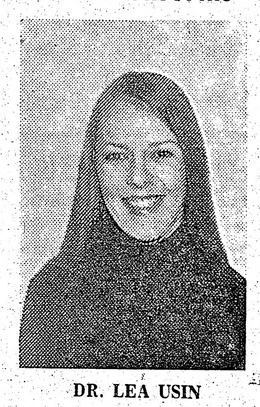

DR. LEA USIN

Toronto eesti täienduskooli lõpetanud, Rajaleidjate gaidilipkonnas kuni ülikooli minekuni aktiivselt tegev olnud Lea Usin kaitses hiljuti Toronto Ülikoolis oma doktoritööd Ph.D. kraadi saamiseks moodsa Euroopa ja moodsa Iiri draama alal, kusjuures ta väitekirja teemaks oli „From Scatologi to Eschatology: Religious Elements in the Drama of Michel de Ghelderode".

Lea Usin on sündinud 22. detsembril 1948 Derbys, Inglismaal. Ta lõpetas Torontos Northern Secondary School'i, saavutas 1969. a. Toronto Ülikoolis B.A. kraadi inglise filoloogias, 1971. a. M.A. kraadi draamaõpingute alal ja 1972. a. Phil. M. uurimusega „Michel de Ghelderode töödest, kusjuures teemaks oli „Introductory Essay and Promptbook to the Production of „The Blind Men" ja „Escurial", mida ta pidi õppetöös lavastama ja kujundama.

Aastate jooksul on ta lõpetanud kümmekond teatrialast lisakursust, teatriajaloost, kreeka tragöödiast, Bernard Shaw'st ja tema kaasaegseist, Ibsenist, 20. sajandi prantsuse draamast, 20. sajandi mõttemaailmast, draamateooriast, kõneharjutusist, lavastuse tehnikast ja näitlemise tehnikast.

Oma õppetöö kestvusel on ta saanud ligemale kümme stipendiumi. Ta on olnud aktiivselt tegev ülikoolis mitmesugustel administratiivseil kohtadel kogemuste saamiseks. Viimasel aastal oli ta õpetajaks New Brunswicki ülikoolis teatrialaste, kuid ka sellele lähedaste ainete õpetamisel. On olnud tegev draamakursustel, konverentsidel ja pidustusil.

Oma õppetöö kõrval on ta olnud tegev ka näitlejana, lavastajana, kostüümide kujundajana, valgustuse korraldajana ja kõigi sellega, mis teatriloomingu lavale toomise juures on vajalik. Viimasel aastal on olnud New Brunswicki ülikoolis kui Artist-in-Residence.

Eesti rahvajutud ja muusika salvestati Ühendriikides

BALTIMORE (VE) — Towsonis, Marylandis asuv raadiojaam WCVT-FM-89.7 annab kaks korda nädalas saateid „The People We Are" Marylandis eluneva 53 etnilise grupi kultuuripärandist. Saadete helilindid talletatakse Maryland Historical Society ja Towsoni Ülikooli arhiivides.

Kõnesoleva programmi juhataja Regina Forte pöördus k.a. veebruaris Meeta Liiva poole sooviga salvestada Baltimore'i Eesti Naiskoori laule ja kandlemuusikat.

Esimene saade helilindistati raadiojaama stuudios 4. märtsil, mis oli raadios märtsis, aprillis ja mais. Selles saates Lilian Esop mängis kändlel 12 eesti rahvaviisi, jutustas eesti kandle ajaloost, Valter Raudkivi ehitatud kandleist ning tema mängutehnikast ja rahvamuusika edasikandmise ja mängimise omapärast.

22. aprillil koostatud saates esitas Baltimore'i Eesti Naiskoor Valter Esopi juhatusel 8 laulu, Reet Kaseoru andis paljuütleva ülevaate Eesti asukohast,

ajaloost, praegusest olukorrast ja eestlaste kestvast laulutraditsioonist. Tiina Ets andis lühikirjelduse igast esitatud laulust ja lindile jäädvustati ka kõikide kooriliikmete nimed. See saade oli raadios kahel korral mais.

27. mail helilindistati saade eesti rahvajuttudest Selve Maasiga ja Valter Raudkivi kandlemuusika. Selve Maas andis ülevaate Eesti asukohast ja rahvajuttude levimisest, peatus 19. sajandil elustunud rahvaluule kogumise juures ja kõneles Fr.R. Kreutzwaldi „Kalevipojast". Edasi ta jutustas rahvajuttude tõlkimisest ja ta enda raamatuist „The Moon Painters and Others Estonian Folk Tales" (Viking Press, 1971) ja „The Sea Wedding and Other Stories from Estonia" (Dillon Press, 1978).

Ta kirjeldas ka New Yorgis välja antud kassett-helilinti „Estonian Fairy Tales", millel lastejuttude jutustaja Diane Wolkstein loeb kaks rahvajuttu Selve Maasi raamatust „The Moon Painters" ja vahepaladena on kandlemängu Lilian Esopilt.

Kava teises osas Selve Maas luges rahvajutu „Kuutõrvajad" ja lõpuks oli kandlepala Valter Raudkivi helilindilt. See kava oli raadios juuni esimesel nädalal.

Raadioprogrammi „The People We Are" juhataja Regina Forte annab suvised saated eri rahvuste nädalalõpu-festivalidelt ja edaspidi jätkub kava vestlustega rahvakunstist ja rahvuslikest käsitöödest.

ESTO-80 rongkäik

ÜKSUSTE ESIOTSAD: Maade ees on silt („estländere från" + maa nimi). Sildi järel on Eesti ja maa lipp.

Rootsi keskuste ees on silt „„estländere från" + keskuse nimi).

Oranisatsioonide ees on silt (ühiselt pikemale kolonnile) ja iga organisatsiooni/allüksuse oma lipp.

Vajalikud sildid valmistatakse keskselt rongkäigu toimkonna poolt vastavalt registreerumistele, olemasolevale informatsioonile ja avaldatud soovidele organisatsioonide poolt.

RIVIKORD: Rõhku pannakse võimalikult korralikule rivile:

Korrapärane jagunemine 6 kaupa.

Püüda käia taktis.

Sirged read ja kolonnid, ühtlased ja mitte liiga suured vahed.

MUUSIKA: Puhkpilliorkestrite repertuaaris on 3—4 eesti marssi. Peale selle lauldakse ühiselt „Saa vabaks Eesti meri!".

POLIITILINE SISU: (1) Esmajärjekorras pannakse suurt rõhku arvukale osavõtule. Iga Rootsis viibiv eestlane rongkäigule! Eriti vajalik on osavõtu tähtsusest rääkida noortega.

(2) Olulise poliitilise tähtsusega on ka osavõtjate hea tuju, optimislik hoiak ja kõlav laul.

◉ Ameerika mandri karikaturistide kongressist 7.—10. mail Washingtonis võttis osa karikaturist Edmund Valtman Hartfordist. Kongressil oli USA, Kanada ja Mehhiko karikaturistid, peale selle külalisena üksikuid karikaturiste ka Euroopast.

(3) Rongkäik kannab umbes 15 loosungit rootsi-inglise-keelse tekstiga ja üksikuid eestikeelseid, kõik vabadusnõude teemal. Loosungid valmistatakse rongkäigu toimkonna poolt.

MARSI ALGUS: Eesots hakkab liikuma 11 juulil täpselt kell 11.45. Rongkäigu kolonnide kogupikkus ajas on 50—70 minutit.

MARSRUUT: Humlegården — Engelbrektsgatan — Birger Jarlsgatan — Norrlandsgatan — Kungsgatan — Sveavägen — Beridarbansgatan — Brunkenbergstorg — Malmtorgsgatan — Gustav Adolfs torg — Strömgatan — Kungsträdsgårdsgatan — Kungsträdsgarden.

Tee pikkus umbes 2 km. Marsiaeg 40—50 minutit.

LÕPPÜRITUS: Tagaots saabub Kungsträdsgårdenisse umbes kell 13.30, kus toimub lühike lõpptseremoonia. Laval on esmajärguline heliseade. Üritus lõpeb Eesti hümniga umbes kell 13.50.

NORDEN REALTY INC. — Realtor
2810 Victoria Park Ave., Suite 105, Willowdale, Ont.
Ostu või müügi puhul helistage
RAIMO SAARKOPPEL
kontoris 499-4181, kodus 493-3406
Üheperekonna-elamud, ärid, korterimajad, suvilad, maad, farmid, mortgage'id jm.

OLD MILL TAILORS
7 RIVERVIEW GARDENS, TORONTO
(1 plokk läänepool Jane'i, Bloori lähedal)
TEL. 769-9535
DAAMIDELE ja HÄRRADELE ÕMBLEMINE TELLIMISTE JÄRGI
RUDY SCHNEIDER

◉ Lääne-Saksamaal ilmuvas „Cellesche Zeitungis" kirjutas Erik Thomson pikema artikli Tartu rahulepingust. Temalt ilmus samasisuline artikkel ka „Landszeitungis". Mõlemais märgitakse, et rahulepingut ignoreeris Molotov-Ribbentropi pakt ja selle järele N. Liidu poolt Baltikumi vallutamine. Mõlemad artiklid on illustreeritud.

Kivik, õpetaja
ida: Roy Wil-
tenberg, Mar-
o: E. Liigand

toriks

USIN
nduskooli lõpe-
gaidilipkonnas
kuni aktiivselt
in kaitses hilju-
s oma doktori-
adi saamiseks
a moodsa Iiri
ires ta väitekir-
om Scatologi to
ous Elements in
el de Gheldero-

ndinud 22. det-
s, Inglismaal.
s Northern Se-
avutas 1969. a.
.A. kraadi ing-
a. M.A. kraa-
alal ja 1972. a.
a „Michel de
kusjuures tee-
ory Essay and
Production of
ja „Escurial",
töös lavastama

n ta lõpetanud
ast lisakursust,
ka tragöödiast,
tema kaasaeg-
ajandi prantsu-
sajandi mõtte-
teooriast, kõne-
se tehnikast ja

stvusel on ta
mme stipendiu-
ktiivselt tegev
tstel adminis-
kogemuste saa-
stal oli ta õpe-
wicki ülikoolis
ka sellele lähe-
nisel. On olnud
stel, konverent-

val on ta olnud
a, lavastajana,
jana, valgustu-
kõigi sellega,
lavale toomise
Viimasel aastal
swicki ülikoolis
ce.

ilmuvas „Cel-
kirjutas Erik
rtikli Tartu ra-
ilmus samasi-
„Landszeitun-
rgitakse, et ra-
s Molotov-Rib-
e järele N. Lii-
vallutamine.
illustreeritud.

Remenyi house of music

TORONTO PARIMAD MUUSIKALISTE INSTRUMENTIDE SPETSIALISTID.
PEENEMAD JA PARIMAD KLAVERID JA TIIBKLAVERID.
210—230 Bloor St. W.
Toronto, Ont. M5S 1T8
961-3111

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Tel. 699-5295
Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates

RATAS OPTIK

247 Danforth Ave., Toronto, Ont. M4K 1N2
SOOVITAME PRILLE PARIMAS KVALITEEDIS
KÄEKELLADE MÜÜK JA PARANDUSTÖÖD

FINN-AUTO
Teen kõiki mehaanilisi parandusi (mitte keretöid)
3323 Danforth Ave. Tel. 691-9553
RISTO SAARENVIRTA

OPTICAL STUDIO Ltd.
R. SCHMID, saksa optik
Suur valik euroopa prilliraame: Zeiss, Rodenstock, Metzler
Spetsialiseerunud contact lenside alal
1586 BLOOR ST. W. 1 tänav lääne pool Dundas'e subway'd
TELEFON 535-6252

VAIPADE & MÖÖBLI PUHASTUS
auruga „steamcleaning"
HEL. ERIK LOKBIK 447-9834

VÄÄRTUSLIKUM KINK
MAALIKUNSTNIK OLIVIA SUNER
SAARNIIT STUUDIOST
567 ROEHAMPTON Ave. Toronto. Tel. 488-5895

ELEKTRIK
Sisseseaded, uuendused ja parandused elumajades või ettevõtetes.
Halling 762-9190
Litsents nr. E 1044

Paljud eestlased majaomanikud ei tea,
et teen igasuguseid raud- ja puuaedu
kruntide ümber.
B. RISTMÄGI, tel. 759-6424

Eestlanna Viivi Piirisild valiti Kaliforniast Valley Pressiklubi asepresidendiks. Viivi Piirisild töötab vaba ajakirjanikuna Ühendriikide ajalehtedele ja on ka „Vaba Eestlase" kaastööline Ühendriikide lääneranniku, eriti Los Angelesis. Vasakult Valley Pressiklubi president Dick Spangler, Viivi Piirisild ja Los Angelese linnanõunik Hal Bernson. Foto: E. Igarik

Kristi Alliku helitööde kontsert

Noor komponist teel doktorikraadile

LOS ANGELES (VE) — University of Southern California juures lõpetas oma kolme aastased õpingud noor helikunstnik Kristi Allik oma heliloomingu kontserdiga, mis toimus sama ülikooli ühes saalis. Kontserdi patrooniks oli ülikooli muusikakool.

Pidulikuks sündmuseks olid Torontost kohale saabunud helilooja vanemad Evi ja Felix Allik'ud, kellede korraldusel pärast kontserti toimus vastuvõtt esinejatele, õppejõududele ja külalistele.

Kontserdil esitati Kristi Alliku heliloomingut, mis on valminud 1977. aastast kuni 1980. aastani.

Esinesid terve rida soliste klaveril, viiulil, tshellol, trummidel, elektriklaveril, elektri-kittaril ja teistel instrumentidel.

Kontserdi viimaseks palaks oli Kalevipoja ainetel loodud „Lend me your Harp", mida juhatas Albert Olson. Selle pala esitamisel olid kaastegevad ka 17-liikmeline laulukoor ja 15-liikmeline kammerorkester.

Publiku aplaus oli kauakestev — noor komponist kutsuti välja ning annetati talle roose.

Toimunud kontsert oli üheks nõudeks doktorikraadi saavutamisel. Kristi Allikul tuleb kraadi saavutamiseks esitada sügisel veel vastav kirjalik töö, mida ta võib teha ka mõnes teises ülikoolis. Pärast

KRISTI ALLIK

suvepuhkust asub Kristi Allik tööle Kanada lääneranniku University Victorias, kus ta on muusikaõpetajaks.

Eestlaste pere Uus-Meremaal kahaneb

Emmi Tõkke-Bellwood vestleb oma elust ja karjäärist maakera teisel poolel

STOKHOLM (EPL) — Stokholmi külastas hiljuti Uus-Meremaa eestlane Emmy Tõkke-Bellwood, kes seal töötab mitmel juhtival kohal kehakasvatuse alal. Teda võib õigustatult nimetada ka Austraalia naisvõimlemise pioneeriks. Omaaegne Rootsi kaasmaalane oli Ernst Idla tippvõimleja ja assistent ning lahkus siit pärast üht rahvusvahelist võimlemiskursust Stokholmis abielludes uus-meremaalasega aastal 1947. Emmy Bellwoodi abikaasa Jim on kehakasvatuse õpetaja ja õppis pärast sõda omal alal Inglismaal. Noored sportlased tutvusid Stokholmis, abiellusid Inglismaal ning noor abielunaine järgnes kõhklemata oma mehele kaugel asuvale Uus-Meremaale.

Saime kokku Eesti Majas, kusjuures kohtamise aja määramine oli hulga keerulisem siinse üldstreigi liiklustakistuste tõttu kui Emmy lend Uus-Meremaalt Euroopasse. Küsimusele, milline asjaolu teda jällegi siia tõi, vastab ta, et teda saadeti Uus-Meremaalt ühele tähtsale võimlemiskohtunike kursusele Shveitsi.

— Seda kursust nimetatakse „Intercontinental" kohtunikekursuseks ja seda peetakse iga nelja aasta tagant.

Igalt maalt võetakse sinna üks kohtunik, kes tegelikult on juba kvalifitseeritud vahekohtunik rahvusvahelisteks võistlusteks.

Shveitsi kursustel tuleb siis uuesti teha eksam, et järgnevaks neljaks aastaks saada ametiluba. Samuti võivad kursusest osavõtjad oma asupaikadesse tagasi jõudes omakorda juhatada igasuguseid kursusi oma vastavatel kontinentidel.

— Kas peale teid oli Shveitsis veel teisi eestlasi sellel kursusel?

— Jah, meile kõigile tuntud rütmilise võistlusvõimlemise pioneer Kanadast — Evelyn Koop.

— Olete juba nii kaua elanud Uus-Meremaal. Jutustage midagi sealsest äripäeva elust ja perekonnast.

— Ma elan Aucklandis, mis on meie suurim linn, kuigi mitte pealinn — see on Wellington.

Meil on oma maja suure aiaga, kus kasvab teile kindlasti eksootilisi puuvilju — apelsine, mandariine, viinamarju ja üks suur põõsas kiwidega, mis siin olevat kaunis kallis puuvili.

Minu mees Jim on suur aiatöötegija. Meil on kaks tütart, kes aga juba kodust välja on lennanud. Vanem, 31-aastane Ann on abielus ja elab Sydneys, tal on juba 11-aastane tütar. Noorem, Tina 30-aastat vana, elab Tasmaanias. Lennuühendused meilt tütarde asupaikadesse on head. 3—4 tundi lendu. Nii et oleme pidevalt kontaktis.

Emmy Bellwood on blond väike habras naine, elavate liigutuste ja ladusa jutustamisviisiga. Emakeelt pole ta unustanud.

Aga eestlasi on Uus-Meremaal vähe.

Nad elavad peamiselt Aucklandis ja selle ümbruses — umbes 50 inimest. Eestlaste pere kananeb järjest surmajuhtumite tõttu.

Nii pole enam elavate killas omaaegset aktiivset kaasmaalast Ott Purrest ja tema abikaasat Liidiat, kes oli Eesti Naisüliõpilaste Seltsi liige. Kohalikku Eesti Seltsi kui niisugust ametlikult enam pole, koos käiakse üksteise kodudes rahvuslike tähtpäevade puhul ja muidu.

Ameteid oma eriala — naiste rütmiline võistlusvõimlemine — on Emmy Bellwoodil praeguses elukohas üsna mitmeid. Ta on ju hea põhja saanud Tartu Kehakasvatuse Instituudis, mille lõpetas 1940 ja hiljem Ernst Idla juures Stokholmis, kus enne Euroopast lahkumist töötas instruktorina. Praegu treenib ta ise instruktoreid, õpetab välja vahekohtunikke, on ise kohtunikuks ja pani omal ajal aluse naiste rütmilisele võimlemisele Austraalias.

Ta on andnud kursusi Hongkongis ja Singapuris.

Elukutselt on ta tervishoiu võimlemise konsultant ja ravitoitlustuse asjatundja ning naiste osakonna juhataja ühes Aucklandi suures tervishoiu keskuses. Tema juurde tulevad naised ja neiud oma figuuri ja dieedi probleemidega. Puht-spordi ala tegutsemine on vabatahtlikul alusel.

— Olete Uus-Meremaal töötanud ka pärismaalastest maoori tüdrukutega, tegite nendega vist pikema reisi?

— Üksvahe olin ma kümme aastat võimlemisõpetajaks erakoolis, mis oli internaatkool. Muidu võivad meil pärismaalased üksköik kus koolis käia, mingit rassivahet ei tehta. Aga see oli nende spetsiaalkool, kus nad ka oma kultuuri said tundma õppida. Mina olin seal kehakasvatuse osakonna juhatja.

Moodustasin maoori tüdrukutest naiskonna ja töötasin nendega, et 1975 Berliinis toimuvatest rahvusvahelistest võimlemispidustustest osa võtta.

Minu rühmas oli 18 tüdrukut, nendest üheksa olid maoorid ja üheksa Euroopa päritoluga. Tegime tõelise ümbermaailmareisi, esinesime mitmel pool, väga edukas reis ja ainus kord, mil minu rühma koosseisus olid just maoori tüdrukud. Muudel aegadel olen ma muidugi osa võtnud mitmest maailma esivõistlusest, näiteks 1977 Baselis ja 1978 Montrealis, ka olümpiaadist Montrealis suvel 1976, uus-meremaa võimlejatega.

— Viimati olin möödunud aastal maailmaesivõistlustel Londonis. Mul oli väga heameel, et mu naiskond hästi esines. Tavaliselt saavad ikka Ida-Euroopa naiskonnad esikohad ja kuldmedalid. Seekord tuli 29 rahvuse hulgast minu rühm 12-ndale kohale. Meie taha jäid mitmed suured riigid nagu USA, Inglismaa, Rootsi, Prantsusmaa, jne.

See oli tõesti suur edu, mis mu vaeva hästi tasus, lõpetab Emmy Bellwood, kes Rootsist paari päeva möödudes lahkus Shveitsi.

Ta rõhutas, et tuleb alati heameelega Euroopasse tagasi, kuna tal on ju juured siin.

— Aga tavaliselt on ka heameel koju tagasi sõita. Uus-Meremaa on ju mu kodu, seal on mu abikaasa, minu maja ja kogu elmine. Aga Euroopas on palju sõpru ja sugulasi, keda alati tahan näha.

KARIN SAARSEN

Küüditamise mälestusaktus 12. juunil

Neljapäeval, 12. juunil kell 8 õ. toimub Balti Liidu korraldusel Torontos järjekordne traditsiooniline küüditamiste mälestamise kontsert-aktus. Aktus peetakse Brockton High School'i auditooriumis, 90 Awde Ave., üks blokk lõuna pool Bloor St. W. Dufferini.

Küüditamiste mälestamise kontsert-aktus algab palvusega Läti peapiiskopi A. Lusise poolt. Kõnelejaks on Venemaalt välja pääsenud poliitiline vang Victor Herman Ühendriikidest. Victor Herman on üle elanud paarkümmend aastat kannatust Vene sunnitöölaagrites ja oma kõnes ta kirjeldab poliitiliste vangide rasket kannatusteed Venemaal.

Aktuse muusikalises osas esineb eestlaste poolt bariton Avo Kittask, keda saadab klaveril Jaak Kivik. Laulavad läti ja leedu koorid.

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas kutsub kaasmaalasi üles arvukalt osa võtma küüditatud kaasmaalaste mälestamisest, mis on meie protestiks Nõukogude okupatsioonivõimude vägivalla vastu kodumaal.

Tartu Kommertsgümnaasiumi kokkutulek

Teatavasti leiab ESTO-80 aset Stokholmis 6.—13. juulini 1980. Sellega seoses toimub kolmapäeval, 9. juulil Stokholmis eesti Majas algusega kell 11 päeval Tartu Kommertsgümnaasiumi endiste õpilaste kokkutulek. Vastavalt vajadustele otsustatakse samas ka lokaali küsimus.

Vajatakse
LAPSEHOIDJAT
pooleks päevaks alates septembri algusest Mt. Pleasant & Eglinton rajoonis. — Hel. 489-6709

Juristide kokkutulek ESTO-80 ajal

STOKHOLM — ESTO-80 ajal kavatsetakse korraldada tegutsevate eesti soost juristide kokkutulek.

See toimuks teisipäeval, 8. juulil, algusega kell 13.00 advokaadifirma Ervin Pang AB ruumides, Wahrendorffsgatan 8, 5 tr., 111 47 Stockholm, Sweden, tel. 21 70 30 või 21 80 50.

Osavõtust palutakse teatada varakult ülalantud aadressil või Jaan Vilval'ile, Nockebyvägen 36, 161 40 Bromma, tel. 26 38 89. Palutakse lahkesti teatada ka oma peatuskoha telefon Stokholmis ESTO-80 ajal.

ESTO-80 odav liikluskaart

Rootsi sõitjad on huvitatud sealsete liiklusvõimaluste üle. ESTO-80 peatoimkond on andnud informatsiooni erilise liikluskaardi osas, mis hakkab kehtima 1. juulil ja kestab kuni kuu lõpuni võimaldades piiramatult linna liiklusvahendeid kasutama.

Nagu varem teatatud, annab Stokholmi Liiklusamet (SL) ESTO-80 puhul välja erilise kongresskaardi kehtivusega 1. juulist kuni 31. juulini. Kaardil on kõik tavalise kuukaardi õigused, s.o. võimalus piiramatult sõita kõigil SL liiklusvahendeil kogu Stokholmi lääni ulatuses (v.a. Arlanda ja Kapellskäri liinid).

Kaartide hinnad on 70 ja 35 krooni, viimane neist ette nähtud pensionäridele alates 65 eluaastast ning nortele alla 16 aasta. Päevapilt pole vajalik.

Kaart on odav ning tõotab oma kauni värvilise ESTO embleemi tõttu kujuneda hinnatud suveniiriks.

Kaartide eelmüük on alanud ESTO büroos, Wallingatan 32. Hiljem (juunis) tulevad need müügile SL informatsioonikeskuses Sergeli Turul ning ESTO ajal ka Esto-Centeris, millest kõigest teatatakse täpsemalt edaspidi.

TÄNUAVALDUS

Tänan kõiki sõpru ja organisatsioone, kes mind mu sünnipäeval lillede ja kingitustega ülekülvasid.

Tänan Peetri kogudust ruumide eest ja korp! Fidentiat üllatuse eest.

Suurim tänu mu Laulustuudiole ja Cantate Dominole, kes mulle toreda peopäeva valmistasid.

Tänan Eesti Kunstide Keskust heasoovlikkuse eest ja mu eriline tänu kirjanik Arved Viirlaid'ile imekauni pühenduse eest.

HELMI BETLEM

EESTI MAJA — 3 erineva suurusega peosaali, kohvik ja klubiruum saadaval PIDULIKKUDEKS PEREKONDLIKKUDEKS
KOOSVIIBIMISTEKS
Inf. hel. 466-6237 või 461-7963

EESTI NAINE 40--50
Kui tunned igavust, KIRJUTA!
Soovitav lisada foto
Kirjad „Vaba Eestlase" talitusse märgusõnaga „Lesk mees"

FINN TASTE BAKERY
7 Grantbrook Ave. (Finch Plaza)
(Finchi nurgal, Bathursti ja Yonge vahel)
TELEFON 225-0824
Pagariäri neile, kel on peen maitse
Äri avatud: teisip., kolmap., neljap. 9—6, reedel 9—7, laup. 9—4.
(Esmaspäeviti suletud)

Läti äri
DOWNTOWN WOOLS ARTS & CRAFTS
9 Queen St. E. Toronto — Tel. 368-5011
Meil on rikkalikus valikus importeeritud lõngu. Sobivad varrastel ja kangastelgedel kudumiseks, põimimiseks, heegeldamiseks, tikkimiseks ja sõlmimiseks (macrame). ★ SKANDINAAVIAST HUVITAVAID MATERJALE KÄSITÖÖKS MUSTRIGA ★ Kanvaa mitmes värvis — SOODSAD HINNAD. Avatud: esmasp.—kolmap. 9—6, neljap., reedel 9—8, laup. 9.30—4. Meie teine äri: 674 Broadview Ave. Tor. Tel. 469-2205, kell 3—5 p.l.

SPORT

Laskevõistlus soomlastega

Seedrioru Laskurklubi korraldusel toimus Seedriorul 24. mail laskurklubide vaheline sõprusvõistlus. Võistlesid: Toronto Soome laskurklubi- ja Seedrioru Laskurklubi laskurid.

Soomlased olid esindatud 5 liikmelise meeskonnaga, kaasaarvatud noor daam, eestlased võtsid osa 4 mehega.

Ilm oli võistluseks nagu tellitud — ei tuult ega ka liigselt päikest. Kui arvesse võtta, et need olid esimesed võistlused pärast pikka talve ning ilma igasuguse treeninguta, siis on tagajärjed igati rahuldavad.

Võisteldi v.kl. vabapüssist ja spordipüssist. Kasutati rahvusvahelist 50 meetri märklehte, mis on kohandatud spordipüssile. Võistluskava oli 3x20 lasku kolmest asendist.

	Lamades	Püsti	Põlvelt	Kokku
1. Evald Gering	195	161	181	537
2. Edgar Tiilen	194	164	178	536
3. Seppo Rantanen (S)	197	150	180	* 527
4. Udo Robi	186	133	168	487
5. Jorma Isoniemi (S)	180	146	160	* 486
6. Merja Takkala (S)	176	136	166	* 478
7. Risto Saarenvirta (S)	182	147	147	478
8. Antero Takkala (S)	175	139	147	461
9. Arnold Pakker	179	112	140	431

* Lastud spordipüssiga

Pärast võistlust veedeti aega kohvi ja karastava kalja juures ning otsustati sügisel korraldada järjekordne vennasrahvaste vaheline laskevõistlus. Vananevale eestlaste tegevlaskurite rivile on oodata noort juurdekasvu, võibolla juba sel kevadperioodil.

Vahekohtunikena tegutsesid Carl Rajamets ja John Reinoja.

E.T.

T.E.S. Lasteaia kevadisel kooli lõpupeol ja emadepäeval oli Eesti Maja suures saalis väljapanekuterohke laste tööde näitus, mis andis väga põhjaliku ülevaate laste tööst ja oskusist.

Foto: Vaba Eestlane

Spordimärkmikust

Kuigi olümpiamängude boikoteerimisega on mängude ümber tekkinud ebaselgus, on sportlased igal pool olnud pidevalt treeningus ja saavutanud uusi tähelepandavaid tulemusi. Viimasteks üllatuste tegijaiks on Poola sportlased, kes saavutasid koguni kaks uut maailmarekordi. Maikuu lõpul Lääne-Saksamaal Eberstadtis peetud võistlustel hüppas poolakas Jacek Wszola uue maailmarekordi kõrgushüppes tulemusega 2.35, mis on sentimeetri võrra parem venelase V. Jashtshenko nimel olnud endisest rekordist. Wszola on praegu 23-aastane ja tema senine parim tulemus on olnud 2.30. Kuid ka venelane V. Jastshenko on siserajal ületanud sama 2.35 kõrguse.

Itaalias, Milanos peetud võistlusel hüppas poolakas Wladislaw Kozakiewicz teivashüppes uueks maailmarekordiks 5.72. Ta katsetas ka kõrgust 5.77 ületada, kuid see katse ebaõnnestus.

o

Tänavu on vasaraheites juba kahel korral saavutatud uus maailmarekord. Mõlemad rekordid on tehtud N. Liidus Sotshis. Esimesena Juri Sedyh heitis 80.64 ja siis kaks aastat noorem Sergei Litvinov heitis kohe uue rekordi tagajärjega 81.66. Praegu on maailma kõikide aegade parimate vasaraheitjate hulgas kolmas Jüri Tamm tagajärjega 80.46. Üldse on kuus meest ületanud 80 meetri piiri, kõik Nõukogude Liidust, väljaarvatud lääne-sakslane Karl-Hans Riehm, kui nõukogude liidu nimekirja arvestatakse ka eestlane.

o

Kõigis naiste heitealades on tänavu tehtud uued maailmarekordid ja kõik rekordide parandajad on Ida-Saksamaa naised. Esiteks tõukas Ilona Slupianek kuuli 22.36 ja veidi hiljem 22.45, Ruth Fuchs viskas oda 69.96 ja siis Evelyn Jahl heitis ketast 71.50.

Jooksudes Karin Rossely tegi uue maailmarekordi 400 m tõkkejooksus ajaga 54,29, mis on pool sekundit parem venelase Marina Makejeva nimel olnud rekordist.

o

Eelmisel aastal kiireim USA 100 m jooksja James Sanford (10.07) jooksis aprilli teisel poolel ajaga 10,03, mis on kõigi aegade edetabelis viiendal kohal, kui see kinnitatakse.

o

Kalifornias peetud võistlusel jooksis Harvey Glance 100 m ajaga 10,07. Michael Tully ja Earl Bell hüppasid pärast kaheaastast vaheaega teivast 5.60. Kaugushüppe võitis Larry Myricks tagajärjega 8.18, kuulitõuke Steve Summers 20.77-ga, kettaheite 43-aastane Alfred Oerter 65.30-ga, teist ja kolmandat kohta tagasid võrdse tulemusega 65.04 Mac Wilkins ja norralane Knut Hjeltens, 200 m jooksu võitis La Monte King ajaga 20,68, 800 m keenlane Michael Boit ajaga 1.46,19.

Hiidlaste jaanituli

Tänavu suvel ei korralda Hiidlaste Selts traditsioonilist jaanituld, kuna seltsi juhatas on seotud ja koormatud ESTO-80-nda ettevalmistustega. Kuid seltsi liikmed, kellel on suvilad „Oro vallas" Simcoe ääres, korraldavad siiski omavahelise kokkutuleku jaanitule ümber 14. juunil 1980. perekond Piili suvitusmaa-alal.

Kokkutulek on oma-algatuslik ilma ettevalmistatud kavata, samuti ei ole korraldatud ühistoitlustamist. Selle eest tuleb muretseda igaühel endal.

Perekond Piili suvila asub Orilla tee nr. 2 ääres, s.o. üks tee põhja pool Oro tee nr. 14-ndat. Sõita Hwy 11-ga kuni Orilla tee 2-ni, siis pöörata paremale, järve poole, kuni teeviidad juhivad jaanitule asupaigani. Kogunemine algab laupäeval, 14. juunil kell 12-est.

RAAMATUID

MÜÜGIL „VABA EESTLASE" TALITUSES

	Hind $	Saatekulu ¢
Evald Mänd — AASTATE PÄRAND (kolmas valimik vaimulikke vaatlusi)	8.—	50
ESTONIAN SCOUTING	3.—	35
EESTI SKAUTLUS VIISKÜMMEND AASTAT	2.—	$1.—
TERR KUNGLA JUUBELIALBUM (T.E. Rahvatantsijate Rühm)	15.—	$1.—
Juhan Kangur — VAIM, VÕIM JA VABADUS	7.50	50
Hanno Kompus — KUSTUTAMATA NÄLG KUNSTI JÄRELE	11.—	85
Enn Nõu — VASTUVETT	5.—	40
Anna Ahmatova — Marie Under — REEKVIEM	3.50	35
Herbert Michelson — KODUMAALT VÕÕRSILE	10.—	50
Herbert Michelson — SKAUTLIKUL TEEL	3.—	50
Herbert Michelson — NOORSOOTÖÖ RADADEL	3.—	50
Herbert Michelson — EESTI RADADELT	9.—	50
ESTONIAN OFFICIAL GUIDE	5.—	40
Paul Laan — MÕTTELEND — pilte ja peegeldusi	5.—	30
Karin Saarsen — LOHENGRINI LAHKUMINE	4.50	30
Herbert Salu — UTOOPIA JA FUTUROLOOGIA	4.50	30
Eduard Krants — LUMELIITLASED (luuletuskogu)	3.—	30
Ilona Laaman — MIS NEED SIPELGAD (luuletuskogu)	3.—	30
August Kubja — KADUNUD KODUD — mälestused	4.—	30
August Kubja — MÄLESTUSI KODUSAARELT	2.—	20
Evald Uustalu ja Rein Moora — SOOMEPOISID (424 lk. + 64 lk. fotosid)	14.—	$1.—
Leho Lumiste — ALAMUSE ANDRES (biograafiline jutustus kirjanik Oskar Lutsust)	6.65	40
Leho Lumiste — ATLANDI AKNAL	2.10	40
Leho Lumiste — KILLAD KÜLAS	5.30	40
Ants Vomm — RISTSÕNAD I	2.50	30
Ants Vomm — RISTSÕNAD II	2.25	30
Ants Vomm — RISTSÕNAD III	2.25	30
Ants Vomm — RISTSÕNAD IV	2.25	30
Ants Vomm — MINU HING (luuletuskogu)	20.—	40
Ants Vomm — VARJUD (luuletuskogu)	8.—	50
Salme Ekbaum — AJATAR (luuletuskogu)	4.—	30
Aarand Roos — JUMALAGA, KARS JA ERZURUM	4.—	30
Aarand Roos — JUUTIDE KUNINGAS TALLINNAS	6.—	40
Johan Pitka — RAJUSÕLMED	8.80	40
Urve Karuks — KODAKONDUR (luuletuskogu)	6.—	30
Hannes Oja — KOPUTUSED ENESES (luuletuskogu)	1.50	30
Hannes Oja — TUNNETE PURDEL (luuletuskogu)	2.75	30
Andres Küng — MIS TOIMUB SOOMES?	14.—	50
Einar Sanden — LOOJANGUL LAHKUMINE TALLINNAST	16.20	50

RAAMATUID LASTELE:

KALEVIPOEG (õppe- ja tööraamat lastele)	3.—	50
ÕPETA MIND LUGEMA I (õppe- ja tööraamat eelkooliealistele lastele värvitrükis)	4.—	40
ÕPETA MIND LUGEMA II (õppe- ja tööraamat eelkooliealistele lastele värvitrükis)	5.—	40
EESTI KEELE HARJUTUSTIK I	3.—	50

Puhast valet sisaldav võrukaelalugu

58.

— Iga mees võtab nüüd oma kraami. Mul tuleb teha väiksed mineku ettevalmistused, teatas Lindsten.

Ta kiskus reisikohvrist ülikonna müügitehinguga taksojuhilt saadud overallid ja vedas need selga. Suitsutusastja pani ta sukasse ja lükkas kompsu tunkede põhjatuna tunduvasse külgtaskusse. Samasse taskusse lükkas ta vodkapudeli, mille kael ja osa pudelistki jäid nähtavale. Ajalehte mässitud hõbedast kohviserviisi keeras ta teise pluusi sisse ja pani paki kohvri põhjale. Teised järele jäänud riided asetas ta segamini oma kohvri peale.

— Seda ma olen imestanud kogu aja, kuidas sa mõtled publikaanid ja teised sotsialismi saavutuste valvurid pimedaks teha. Sellest kohvrist leiavad nad kohe, arvas Vuotilainen.

— Ära muretse, püha vend. Kui muud kunstid lõpevad, on Soome sõduril ikka veel oma abinõud olemas, arutles Lindsten.

Ta tõmbas taskust järeljäänud rublarulli ja silus seda: täpselt 50 rubla. Rahad murdis ta kaheks ja lükkas oma kohvris kõige pealmise särgi alla, peaaegu peitu, aga nii, et rahade serv oli selgesti näha.

— Kas sa oled hull? Siit ei tohi rublasid välja viia, hoiatas konstaabel.

— Hull, väga hullgi. Aga ma ei mõtle neid kuhugi viia. Võtame nüüd mehed juustu ja vorsti, ja pange neid oma kottidesse nii palju kui mahub. Siis veel mõnele ümmargune juust kaenlasse. Ülejäänud jäetakse Väisasele, korraldas Lindsten.

Vannitoa uks käis ja rektor tuli välja kastemärjana ja põsed hõõguvaina. Kalle läks oma sõbratarile hellasti hüvasti jätma. Lindsten keeras padrunivööd oma ümber, vedas vibu selga ja võttis kotka kaenlasse, kohvri teise kätte.

— Ma ei saa enam juustu kuhugi mahutada. Aga teil on väiksemad loodusesemed. Kas Kallel on konn taskus?

Kõik oli valmis ja omapärane seltskond hakkas liikuma — Vuotilainen esiteks üles baari võtit tagasi viima, teised alla vestibüüli, kus reisijuht juba jagas passe. Kui Vuotilainen saabus mindi täiskiilutud bussi. Kohvrid mahtusid pakihoidlasse, aga loomariik tuli bussi viia.

— Katsuge siin päästa sotsialismi all ohustatud loodust. Olime Maailma Loodussäilitamisekonverentsil, selgitas Lindsten oma esemeid ümberolevaile imestavaile kaasreisijaile.

Buss hakkas kõikudes tuttavat teed sadama poole liikuma ja keeras hetk hiljem väiksele platsile tollipaviljoni kõrvale. Reisijad tungisid välja ja otsisid sõiduki pakihoidlast tõstetud kohvrite hulgast omi. Kui esimesed olid jõudnud juba oma matkavarustuse kätte saada, hakkas bussist kuuluma tugev mölin. Samas tuli eesuksest nähtavale kotka pikk tiib:

Vuortenharjanteilla
juoksi jousineen
uljas metsämiesi
astui aikaseen . . . *

* Mäeharjal / jooksis vibuga / uljas jahimees / astus tublisti

Originaalsest Weberi meloodiast ei olnud palju järel, aga hääl oli seda tugevam kui Lindsten komberdas bussist välja. Halvustavad pilgud jälgisid taaruvat meest ja tema tuules sulgedega pöörlevat lindu, kui ta liikus reisikohvrite juurde.

— Mis ajal ta nii hirmsasti purju on jäänud? Ta oli peagu selge bussi tulles, sosistas tahtlikult kuuldavalt Lindstenile esimesel hommikul korraldatud hommikuvõimlemisele äratatud eakas abielumees oma naisele.

— Tal on pudel taskuski näha, vaata aga! Et alati peab niisugustega koos reisima, kommenteeris proua.

Bussiseltskonnast oli juba suurem osa jõudnud tollipaviljoni uksest sisse minna, kui Lindsten pääsis liikuma oma kaubaga. Muusikaline vahepala jatkus ainult ukseni. Kusagilt olid tulnud mõned tolliametnikud sündmust jälgima.

— Kamanda mind vähe korda pidama seal sees, selliselt käskivalt ja tugeva häälega, et kõik märkaksid, sosistas Lindsten uksel Vuotilaisele.

Kotka siella kiikuu
siivin voimakkain.
Metsamies liikkuu
riemuksensa *

Metsikult silmi keerutava laulja mõkitav laul katkes kui kana lend, kui Vuotilainen mütsas trubaduurile tormakalt külge ja sisistas kuuldava häälega:

* Kotkas seal kiigub / tiibel võimakail / jahimees liigub / oma rõõmuga.

— Jumala pärast, inimene! Kas sa kunagi ei mõista korralikult käituda?

— Mis pätt sina oled! Soomlane laulab soome laulu kus ta tahab!

Lindsten võttis vodkapudeli overallide taskust, vibu liigutus andis käe lennule takti. Mees hakkas rüüpama korralikku suutäit. Vuotilainen tõmbas pudeli oma kätte kuna pikk vodkakaar lendas põrandale.

— Pergele lakekauss! Enam sa ei võta tilkagi!

— Pudel siia, põrguline! Minult küll mitte keegi libekaela ei natsionaliseeri!

Lindsten haaras oma pudeli tagasi, võttis kõva kulaka, keeras korgi kinni ja lükkas pudeli tagasi overallide taskusse.

Naine ja tõmmu kitsanäoline tolliametnik olid saanud oma eriarvamised kuidagi lahendatud. Kui Lindsten märkas, et naise kohvri kaas oli sulgemas, hakkas ta pakkuma end tolliametnikule järgmiseks ohvriks. Soomlane tõstis oma kohvri letile ja keeras selle kukkumisel lukud lahti.

— Osta mees korralik kotkas! 500 rubla. On õige vapikotkas.

Külmanäoline tolliametnik oli tõstnud kohvri kaane lahti. Mees ei heitnud ühtegi pilku sigatsevale soomlasele. Ametioskuslik käsi oli alustanud kiirelt tööd esemete hulgas, aga peatus kohe ja kui sattus kogemata särgi alt pilgutavate rahade peale. Tollimehe silmad kohtusid kiiresti soomlase julget vaadet, kus ei olnud jälgegi joobnud olekust ega segastest silmadest. Jäätanud hall vaade ja kiire silmaliigutus ei jäänud tolliametnikule märkamata.

— Osta mees endale kordki korralik kotkas. Siin on sinule keisri vapilind; kui veel leiaksid sellele teise pea . . . *

* Tsaari kotkas oli kahe peaga.

Nüüd jätkas näiliselt joobunud näoga mees oma pudrutamist ja katsus taarudes lükata võimakat lindu tolliametniku poole. Joobnud hoiakust eralduvad selged ja teravad silmad vahtisid üksisilmi tolliametnikku.

— Ole tasa! Käitu korralikult või arreteerime su kohe!

Karmi häälega ja kuuldavalt esiesitatud ähvardus näis mõjuvat. Soomlane vaikis ja jäi taarudes seisma oma kohale. Tollimehe käed jätkasid kohvris otsimist ja näisid tegevat eriti ametioskuslikku tööd. Rahakimp oli kuhugi kadunud. Esemed üksteise järel tõsteti kohvrist ja olid hoolika kontrolli all, kaasa arvamata särki keeratud raske pakk. Asjad pandi tagasi, kohvri kaas suruti alla ja tolliametnik vajutas lukud kinni.

— Mine! Ära tule siia jooma, joo kodus!

Omakorda oodanud ja hinge kinni pidades sündmust jälginud Vuotilainen nägi taaruva Lindsteni eemalduvat passikontrolli suunas. Kui sõbrad pärast sabas seismist ja hoolikast passikontrollist läbi pääsenutena olid lähenemas laevatrepile ja seal uut passikontrolli ja maabumiskaartide kontrolli ootasid, märkasid nad laeva juures kaht murelike nägudega tuttavat naist. Nende taga liikus viis, kuus meest, mõnedel neist pootshaagid või mingisugused teibad käes.

(Järgneb)

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1002, Royal Trust Tower
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

TED ROLAND LAAN
advokaat-notar
133 Richmond St. W., Ste 705
Toronto, M5H 2L3
Tel. 364-7072

ADO PARK, Q.C.
HETHERINGTON, FALLIS
&
PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. 363-4451
Ohtuti 447-2017 või 929-3425

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 600
Tel. 862-7115
Toronto, Ont. M5J 2H7

VABA EESTLANE

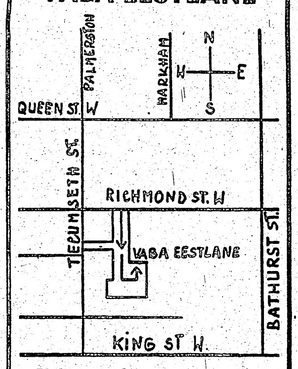

„Vaba Eestlase" toimetuse ja talituse asukoha plaan

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast
reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus
väljaspool tööaega:
Karl Arro 482-0242
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:
üks tolli ühel veerul ... $3.50
esiküljel ... $4.—
tagaküljel ... $3.75

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:

1. **Vaba Eestlase talitus**
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70, Stn. C, Toronto, Ont. M6J 3M7
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495
2. **Mrs. Leida Marley**
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont. M2M 1Z7
Telefon: 223-0080

Kas olete näinud viimasel ajal tüüpilist kanadalast?

Heitke korraks pilk peeglisse.

MITMEKULTUURILISUS / Kanada kogemused

Honourable Jim Fleming
Minister of State
Multiculturalism

L'honourable Jim Fleming
Ministre d'État
Multiculturalisme

Canada

„Bülletääni" 28 number

Asja ilmus Eesti Õpetajate Keskühingu hälekandja „Bülletään" 28. number. See on mitmekülgse sisuga ja hõlmab nii pedagoogilisi kui ka organisatoorseid probleeme meie rahvusliku kasvatuse tööväljal.

Kõigepealt on kokkuvõtteid ettekandeist USA Idaranniku õpetajatepäevadelt Lakewoodis juunis 1979.

Edasi kuuleme lähemalt huvitavast katsest USA Connecticuti osariigi keskkoolides, millede programmi on sisse viidud eesti aineala õpetus. See katse väärib tõsist tähelepanu ja vahest järeletegemist ka väljaspool USA-d. Aho Rebas kergitab mõttevahetuse korras mitmeid probleeme oma kirjutises „Noorte keeleoskus ja koolid".

Õpetajate edasiharimise alal on Rootsi kõrvale astunud jälle ka USA eesti õpetajaskond ja tulnud toime sisukate õpetajatepäevade korraldamisega Lakewoodis. Rootsi ja USA on ainsad, kus ka õpetajate edasiharimise alal midagi tehakse. — Vabas maailmas on meil kaks n.-ö. päriskooli — Stokholmis ja Göteborgis. Mõlemal on tänavu tagasihoidlikud juubelid — Stokholmi Eesti Koolil 35. ja Göteborgi Eesti Koolil 20. Nimetatud tähtpäevi on noteeritud sõnas ja pildis. Ka Torontos oli tagasihoidlik juubel. Nimelt sealne täiendus-keskkool (7.—9. õppeaasta, s.o. rootsi kõrgastmele vastav) märgib oma 15-aastast edukat eksistentsi „Bülletääni" veergudel sõnas ja pildis.

Mineva aasta sügisel Stokholmis toimunud kooli- ja haridustöö konverents on küllaldast ruumi saanud väärikaks ülevaateks.

Möödunud aastal korraldas Eesti Õpetajate Keskühing ülemaailmse ankeedi meie õpikute kohta. Sellest selgub ms., et meie suurim täienduskool asub endiselt Torontos. Seal on tänavu 167 õpilast ja 10 õpetajat. Ottawas, ka Kanadas, töötab teine, väiksem täienduskool nelja õpilase ja kolme õpetajaga.

12. märtsil k.a. möödus sada aastat Rakvere Õpetajate Seminari ja Tartu Pedagoogiumi dir. V. Raami sünnist — seda märkimisväärset tähtpäeva on noteeritud ühes fotoga Varia all.

EÖK „Bülletääni" saab tellida aadressil: Estniska skolan, Svartmangat 20—22, 111 29 Stockholm, tel. 08/10 64 26. Hind kr. 25:—.

Tühistas 3000 määrust

BONN (ER) — Nagu mitmed saksa ajalehed kiitvalt teatasid, tühistas Nordrhein — Westfalen osariigi haridusminister Jürgen Girgensohn viimaste aastate vältel 3000 määrust.

Girgensohn on Eestist pärit ja tema isa oli Tartu ülikooli professor. Viimase 31 aasta jooksul olid tema eelkäijad haridusministeeriumis välja andnud 4200 määrust, korraldust, dekreeti, käsk- ning, eeskirja.

Minister tegi oma tööaja jooksul eeskujulikku tööd ja annulleeris neist 3000 ehk 71 protsenti. Ülejäänud 1200 seati nii kokku, et oleksid igaühele ülevaatlikud. Ühtlasi hoiatas ta teisi ministreid, nende kaastööliste poolt kokku klopsitud määrustele kohe ja kiirelt alla kirjutamast. Kuna rahvas juba alati kaebas järjest kasvavate eeskirjade ning määruste üle sai minister oma julge töö eest nüüd kõvasti kiita. Ka teistelt ministritelt.

* Täissõõnul pole isu ja nälginul pole toitu — ning hädas on mõlemad. A.H. Tammsaare

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 5. juunil 1980 — Thursday, June 5, 1980

KIREV MAAILM

DETROIT — Rääkivad autod jõuavad lähemate aastate kestel Ameerikas müügile. Nendega on juba Detroidis tehtud katseid. Kui teie niisuguses autos käivitate mootori, kostab paneelil vastavast seadeldisest hääl: „Palun kinnitage julgestusrihmad". Ning kui teie olete seda teinud, ütleb hääl: „Tänan väga!" Rääkiv auto juhib sõitja tähelepanu veel paljudele asjadele. Näiteks on selle helilindil hääled: „Mootor hakkab minema kuumaks". — „Õhusurve esimese ratta paremas kummis kahaneb." — „Mootor vajab õlitamist". — „Bensiini jätkub veel veerand tunniks". — „Teie unustasite pööramissignaali peale." Jne. jne. Autokompaniides on praegu kaalumisel, kas kõneaparaadi lisakulud ei lähe liiga suureks ja kas autosõitjad on nendest huvitatud.

HELSINGI — Möödunud aastakümme oli Soomes koerte aastakümme. Koerte arv oli suurenemas seal sellise hooga, et mõned kartsid koeri maa üle ujutavat. Hoolimata viimastel aastatel vähenevast koerte registreerimistest, sündis 1970-dail aastail 250.000 puhastverd koera. Koos importeeritud koertega registreeriti Soomes kümne aastaga 264.454 koera. Vastaval ajavahemikul sündis Soomes 630.000 last. Praegusel hetkel on Soomes 311.000 registreeritud koera, kelle eest omanikud maksavad koeramaksu. Koos registreerimatutega võivat koerte arv tõusta poolele miljonile.

MÜNCHEN — Diskod Saksamaal kipuvad muutuma noortele tüütarlastele ohtlikeks kohtadeks. Politsei teatel on diskodest röövitud arvutult tüdrukuid, kes lähetatakse peamiselt Hollandisse edasitransportimiseks ülemeremaadesse. Nende eest makstavat tüdrukute püüdjatele keskmiselt 500 marka, 13—15-aastaste eest rohkem. On olemas vastav lõbunaistehankijate organisatsioon (Zuhälter Ring), mis tegutseb suurlinnades. Müncheni asutus „Vermisste Jugendliche" on registreerinud 1978./79. a. hooajal 212 teismelise tüdruku kadumist.

LYNCHBURG — 112aastane Washington White suri neil päevil Lynchburgis, Virginias. Kuni surmani ta oli suur viskijooja ja tubakanärija. Kui temalt küsiti aastapäevad tagasi, mis on tema pika eluea saladus, vastas Washington, et kõrge vanuse saavutamiseks tuleb iga päev neelata hea hulk tooreid mune ja supelda vannis, kuhu on pandud kruusitäis soola.

Vatikani esindaja nuntsius A. Palmas on olnud alatine Balti õhtu külaline. Pildil vasakult Läti konsul dr. E. Upenieks, nuntsius A. Palmas, Sault Ste. Mariest tulnud külaline V. Kaldma, E. Vabariigi aupeakonsul I. Heinsoo ja Margot Heinsoo.

Foto: Vaba Eestlane

Soomlane kirjutab:

Keegi ei kaitse eestlaste õigusi

STOKHOLM (EPL) — Endine diplomaat ja soome suure ajakirja „Suomen Kuvalehti" toimetaja Heikki Brotherus (s. 1902) on ajalehes „Helsingin Sanomat" 24. aprillil veerul „Mielipide" (Arvamine) pealkirja all „Virolaisista vähäsen" (Pisut eestlastest) kirjutanud muuseas:

„Täna, kui kevadpäike sädeleb Soome lahe sulaval jääl, tahan kirjutada Eestist, mis on nii ligidal ja ometi nii kaugel, et erilised õiendused on vältimatud, kui ma talvel Tallinnas käisin.

Ei ole veel selge, mikspärast Afganistan okupeeriti ja pealegi nii kiiresti. Selle asemel on meil Eesti ja teiste Balti riikide suhtes Brezhnevi siiras selgitus: „Meie territooriumi laiendamine, elanikonna suurendamine, piiride tugevdamine ja laia rannarinde hankimine Läänemerel."

Kui olümpiaad otsustati korraldada Moskvas, olid poliitika ja sport teravalt eraldatud.

Alles nüüd on leiutatud, et purjetamisvõistlused korraldatakse „okupeeritud alal". Protestiks korraldatakse Stokholmis eesti kultuurifestival, kuhu oodatakse 20 000 eestlast välismaalt.

Rootsi (nagu Soomegi) on tunnustanud Balti riikide annekteerimise, aga on ka pakkunud kindla kodu ja majandusliku edu tuhandetele eestlastele, kes põgenesid okupatsiooni eest.

„National Geographici" aprillikuu numbris oli pikk kirjutus Eestist. Eestlased ei suuda takistada oma maa aegamööda toimuvat venestumist, venelasi on ligi 40% elanikkonnast, Tallinnas on neid pool elanikkonnast (otse sõja järel oli mitte-eestlasi 3 protsenti).

Isegi võimupoliitika küüniline-gi mõistja ei saa ignoreerida meie reaktsioonide vastuolusid. Meie meelest on rahvaste enesemääramise õigus endastmõistetav, kui tegemist on kaugemate maadega, aga keegi ei ütle kuuldavalt, et eestlastel on sama õigus. Selle asemele peetakse loomulikuks, et kõige pisemadki Kariibi mere saared saavad iseseisvaks, ja et nende esindajad on maailma asju otsustamas Liitunud Rahvaste raames.

Iseasi on, et eestlaste eest võitlemine ei too kellegile kasu. Eestlastele on omane positiivne rahvustunne. See ilmneb nende kõrges kultuuris. On ime, et nad on suutnud säilitada oma rahvusliku iseloomu tervena ka ilma riikliku vabaduseta."

Toronto loomaaia jooksuvõistlusel

Möödunud pühapäeval toimunud Star Trek 20 km jooksuvõistlusel Toronto loomaaia ümbruses tuli Dale Hansson Sault Ste. Marie'st, kelle isa on eestlane ja ema soomlane, 2500 osavõtja hulgas 27.-ks, mis on märkimisväärne tagajärg. Esimeseks ja teiseks tulid sama ajaga (1.01.06) Paul Williams Torontost ja Peter Butler Calgaryst. Hanssoni aeg oli 1.08.15.

Eestlastest jooksis veteranide klassis kaasa veel Uno Limit. Ta lõpetas ajaga 1.41.20. Vaatamata kasvavatele aastatele on ta kolme aasta jooksul samal distnatsil oma aega iga kord parandanud: kaks aastat tagasi 1.44. möödunud aastal 1.42.

Senaator Yuzyk Folk Arts Councili presidendiks

OTTAWA — Eestlastele hästi tuntud ukraina päritoluga Kanada senaator Paul Yuzyk, kes on üks Balti Õhtute käenduskomitee liikmeid ja meie rahvusgrupi suur sõber, valiti Ottawas toimunud aastakoosolekul Canadian Folk Arts Councili presidendiks. Canadian Folk Arts Councili üheks suuremaks ülesandeks on organiseerida ja korraldada koostöös Council of Canadian Unity'ga Kanada siinnipäeva pidustusi 1. juulil kogu Kanada ulatuses.

Nalja

Printsess abiellub. Pulmad on pidulikud ja toredad. Hommikul ringutab printsess voodis ja ütleb: „See oli tõesti suurepärane! Kas sa tead, kas tavalised inimesed kah nõnda toimivad?"

„Arvatavasti."

„Hm, see tuleks nendel ära keelata. Niisugune lõbu peaks jääma ikkagi ainult kõrgema kihi privileegiks."

Eesti Kunstide Keskuse loengud jatkuvad

Eesti Kunstide Keskuse loengute kolmiksari 1980 „AUDIO-VISUAAL, KUNST JA MUUSIKA", mis algas edukalt läinud reedel Priit Vesilinnu audio-visuaalse ettekandega tänapäeva Eestist, jätkub esmaspäeval, 16. juunil kunsti-alase loenguga „ORIGINAAL JA TRÜKIS" tänavuselt EKK kultuurilaureaadilt Rutt Tulvingult.

Loeng on ingliskeelne, kuna osavõtjateks on oodata ka Kanada külalisi. Loengule järgnev küsimus-vastuste periood on nii inglis- kui ka eestikeelne.

Loengut illustreerivad arvukad valguspildid viies meid läbi kunstiajaloo mitmete perioodide ja tehnikate. Erilist huvi pakub ettekanne kunstikogujatele, kes kunsti omandamisel (ostmisel) peaksid teadlikud olema originaali kui ka graafika nummerdatud äratõmmete, allkirjaga ja allkirjata trükiste väärtuses.

Rutt Tulvingu loeng leiab aset Tartu College'is esmaspäeval 16. juunil kell 7:30 õhtul.

Kolmas loeng sarjas muusika alal lükkub tehnilistel põhjustel edasi sügisesse. Referendiks on dirigent Neeme Järvi.

Sabotaazhiaktid Lõuna-Aafrikas

Terroristid süütasid õlitööstuse seadmed

KAPLINN — Lõna-Aafrika vabariigi valged on mures tuleviku pärast ning imestavad, kuidas õnnestus mustadel terroristidel ataketerida kohalikke õlitööstusi ja süüdata põlema suured õlireservtööstusi kaitsema, mis sunnib hoidma suurema kontingendi sõdureid lippude all ning tõstab sõjaväele minevaid väljaminekuid.

Poliitilised vaatlejad nendivad, et mustade terroristide tegevus muutub pidevalt intensiivsemaks ning et väljastpoolt organiseeritud jõud tegutsevad mustade vastupanuliikumise tõhustamisel.

Viimaste kuude jooksul on paljudes kohtades leitud suuremates kogustes salaja sissetoodud relvi, mis on vene päritoluga.

Samuti on arreteeritud agente, kes on saanud oma väljaõppe N. Liidus, Angoolas, Kuubal ja Alzheerias.

Terroristid atakeerisid Kaplinna lähedal õlitööstusi, mis produtseerivad õli kivisöest ning on eriti olulised Lõuna-Aafrika majanduselu käekäigule. Atakk õlitööstustele oli põhjalikult ja asjatundlikult ettevalmistatud,

mis laseb oletada, et Lõuna-Aafrikas on sabotaazhiaktide teostamiseks rakendatud välisriikides erilise ettevalmistuse saanud agendid.

Majanduslikud raskused Iraanis

Rahvas ostab kauplused tühjaks

TEHERAN — Ühendriikide ja ta liitlaste majanduslikud sanktsioonid Iraani vastu ähvardavad Iraanis esile kutsuda üldise majandusliku kaose. Kuigi diktaator Khomeini ja islami vaimulikud kuulutavad, et nad saavad läbi ilma läänemaailma kaupadeta, ei ole rahvamassid nendega kaugelt samal arvamisel ning sanktsioonide tulemusena on rahvas hakanud äridest kaupa kokku otsma, et varustada endid pikemaks ajaks vajalike tarbekaupadega.

Iraanlased ostavad kauplustest hirmuga kokku kõik, mis kätte juhtub. Mitmesugused toiduained — nagu riis ja konservid jne., riidevarustus, paberikaubad, sigaretid, ja kosmeetikavahendid voolavad ostuhimuliste perenaiste käekottidesse.

Tagavarade ostjatena tegutsevad loomulikult jõukamad inimesed, vaesematel ei ole mingisuguseid võimalusi ostmiseks ja nad peavad kibedusega märkama kuidas tarbekaupade hinnad pidevalt tõusevad.

President Bani-Sadr mõistis oma hiljutises kõnes hukka „ahned ärimehed", kes tema arvates tõstavad põhjendamatult kaupade hindasid. Kuid Bani-Sadr kinnitas oma kõnes parlamendi avamisel, et Iraani suuremaks probleemiks on suur pettumus elanikkonna massides.

Iraani välisvaluuta reservid ulatuvad 15 miljardi dollarile, kuid üle poole sellest summast on külmutatud Ühendriikide pankades.

Inflatsiooni Iraanis ulatub 25,6 protsendile ning töötute arv moodustab 30 protsenti tööliste koguarvust.

Õlitööstus annab umbes 2 miljonit vaati päevas, kuid produktsiooni takistavad sagedased streigid ja sabotaazhiaktid.

● Mis on teie maja väärtus?
● Helistage meile! Me anname teile tänase turuhinna.
● Meie müüme MLS kaudu või eksklusiivselt.

HEINO PÄRNSALU
REAL ESTATE BROKER
469-5118

LINDEN
REAL ESTATE LTD.

1014 Queen St. E. (sissekäik 8 Boston Ave.) Toronto, Ont. M2M 2T9

21 A. KOGEMUSI KINNISVARADE VAHENDAMISEL

Veile veste

ESP — sammuke müstikasse...

Niikaua, kui inimene on eksisteerinud maailmas, pole ta mitte ainult tundnud vastupanemata külgetõmbavust kõige vastu, mis on tundmata, looritud müstikaga ja ületades loomulikkuse arusaama. Ta on ühtlasi kogenud nähtamata, salapärastest jõududest täidetud maailma olemasolu oma ümber!

Aastakümneid pole huvi nn. „müstiliste" ja okultistlike asjade vastu olnud nii suur kui praegu. Umbritseva „reaalmaailma" kaootilisus ja ebakindlus sunnib pilgul otsima „ebareaalse", metafüüsilise maailma piirjooni!.. Seda kajastab kujukalt asjaolu, et harva möödub päevi, kus ajalehtede veergudel, või ajakirjades ei ilmuks kirjutisi kummalistest lugudest-nähetest, mis tõeliselt asetleidnud. Toon siin vaid mõned juhuslikult nopitud pealkirjad mu enda väljalõigete kollektsioonist, mis kogunud mõne lühikese aasta jooksul. Vaadake:

„Muusika sealtpool hauda — briti „housewife", kellele Liszt, Beethoven j.t. dikteerivad helitöid".

„Hitler ja Stalin kasutasid isiklike astroloogide nõu."

„Professor ütleb, et deemonid ja inglid on tõelised ja võivad muuta teie isiksust."

„USA salaluure (CIA) püüab telepaatia uurimises venelastele järele jõuda."

„Pastor, keda pärast ta matuseid nähti istumas raamatukogus".

„Ime parandas „miss Ameerika"!"

„Piiskop kõneleb oma surnud vanematega."

„Preester hämmastab teadlasi: kauge-selgeltnägemisega diagnoosinud tuhandete haigused, ilma neid nägemata."

„Atentaat president Kennedyle ennustatud politseiülemale 6 a. enne mõrvamise asetleidmist."

„Peapiiskop deklareerib: Deemonite väljaajamine on täiesti kristlik".

„Uurimus näitab, et 30% inimestel on olnud kogemusi astraal-rändamises" (OBE "Out-of-Body Experience").

„Spontaanne surnukspõlemine — suurim müsteerium teadlastele."

„Tüdruk, kes suri 147 aasta eest, tuli tagasi."

Need on vaid piiratud näited. Laialdasem pilt avaneb raamatukaupluse riiuleilt, mis on täis igasugu teoseid, mis käsitavad astroloogiat, prohvetlikust, imetervendamist, spiritismi jne. Kinodes jooksevad suure eduga „thrillerfilmid" täis närvekõditavat (ning enamasti odavat) müstikat. Laias haardes võetuna, kõiki selliseid asju on hakatud paigutama „ESP" üldnimetaja alla, mis pole küll päris täpne, kuid liberaalselt võttes, ei ole väga oluline, põhimõttelikust seisukohast nähtuna.

Termin „ESP" mis on saanud nüüdseks juba laia'dase populaarsuse, nii asjasthuvitatute kui ka skeptikute juures, on lühend sõnadest „Extra-Senory Perception",

mis tähendab informatsiooni vastuvõtmist teistsuguste vahendite kaudu, kui meile tuntud n.ö. „normaalsed" meeled. Nimetus ise pärineb 1934. a. USA-s, Duke ülikooli professor J.B. Rhine (kes hiljuti suri 84 aastasena ja keda peetakse Ameerika eksperimentaalse parapsühholoogi „isaks") sulest ilmunud, ammugi juba klassiliseks saanud, raamatu tüütlist.

ESP jaguneb mitmesse erialasse, milledest iga üksiku uurimine käib aina suureneva intensiivsusega. Osa neist on juba leidnud „teaduslikuks", üldmaksva aktsepteerimise, vastuvaidlemata faktidena — nagu telepaatia (mõtete ülekandmine), selgelt nägemine, ette-tunnetamine (ennustamine) ja psühhokinesis (mõtete-energia mõjujõud üle mateeria); osa pole veel leidnud üldist tunnustamist ning mõned on veel alles teooriate staadiumis. Üks asi on aga veel praeguseni üldine: Isegi, kus teaduslike uurimustega on jõutud aktsepteeritud faktideni, pole siiski veel suudetud seletada fakte! Sellest hoolimata ei saa küllalt kiita hinnatavat tööd, mis teevad nii eraviisil tegutsevad „Psühhilise Uurimuse Seltsid", kui ka eriasutused ja paljude ülikoolide parapsühholoogilised laboratooriumid ja õppekavades ettenähtud kursused ESP aladel.

On märkimisväärne, et isegi Vatikani kuulsas ja auväärses Laterani ülikoolis toimuvad regulaarsed kursused ESP aladel (telepaatia, selgeltnägemine, ette-tunnetus ja prohvetlikkus jne.) juba kümmekond aastat, preestrist-doktor Andreas Resch'i juhtimisel.

Kui mõnede aastate eest veel igaüht, kes tihkas avalikult tunnistada, et ta usub psühhilistesse seletamata nähetesse, või omab isiklikke kogemusi, mida peetakse üle-loomulikeks — peeti naiivselt ebausklikuks, teaduslikult ignorantseks või koguni vaimselt tasakaalutuks, siis nüüd on vaade üsna drastiliselt muutumas, kuna isegi teadlased ei saa psühhilisi nähteid enam ignoreerida, ega ESP-le üle-õla vaadata.

Psühhoanalüüsi „isa", dr. S. Freud, tunnistas ühes erakirjas Ameerika Psühhilise Instituudi direktorile, oma elu lõpufaasis: „Kui ma peaksin oma elu uuest otsast peale hakkama, siis ma pühendaksin end psühhiliste nähtuste uurimisele, psühhoanalüüsi asemel".

Kanada tuntuimaid parapsühholooge, dr. Howard Eisenberg, nendib: „Kahjuks on veel palju teadlasi, eriti arstiteadlaste ja käitumispsühholoogide seas, kes suhtuvad ignoreerivalt ESP-sse. Need on n.n. „kõvapead", kes ei suuda mõista, et mõni asi võib olla reaalne ja eksisteerida, vaatamata sellele, kas seda praegu saab teaduslikult seletada või mitte."

*

Kusagil, nägemata maailmas (millise mõnda osa võime kutsuda „paradiisiks"), suur kristlik mõtleja Augustinus, on kindlasti kuulnud kõiki neid sõnu; muigab ja muheledes sõnab endamsi: „Kas ei õelnud ma juba 1500 aastat tagasi: Pole olemas üle-loomulikke asju ega imesid — on vaid asju, mis me juba teame ja asju, mida me veel ei tea..."

VELLE—